Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פארטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 181 (1186) | Łódź, Czwartek 11 Sierpnia 1927 | פינפטער יאהרגאנג | לאָדז דאנערשטאג י"ג אב תרפ"ז. | Nr. 186 (1181

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71.

Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, Tel. 24,71.

קאנפערענץ פון פילסודסקי מיט מין. קנאל

וואַרשאַ. 10 (טעלעפאָניש) נעכטען שפעט ביינאַכט האָט דער פרעמיער מאַרשאַל פילסודסקי אָפּגעהאַלטען אַ לענגערע קאָנפערענץ מיט'ן פערטרעטער פונ'ם אויסערן-מיניסטער, מיניסטער קנאָל.

נעכטען אין אָוונט האָט דער וויצע-פרעמיער באַרטעל איינגעאָרדענט אַ פייערליכען מיטאָג פאַר'ן פוילישען געזאַנדטען אין מאָסקווע — פאַטעק. אויפ'ן מיטאָג איז אָנוועזענד געווען אויך דער איצטיגער אַרמיי-אינספעקטאָר גענעראַל סאָסנקאָווסקי.

היינט אינדערפריה האָט דער פרעמיער און קריגס-מיניסטער מאַרשאַל פילסודסקי אויפגענומען דעם וויצע-קריגס-מיניסטער גענעראַל קאָנשזשעווסקי'ן.

דער וויצע-פרעמיער באַרטעל האָט היינט אויפגענומען אויף אַ קאָנפערענץ דעם פינאַנץ מיניסטער טשעכאָוויטש און דעם האַנדעלס-מיניסטער איגנאַץ קוויאַטקאָווסקי.

היינט — די עקזעקוציע איבער סאַקאָ און וואַנזעטי.

נעלם געוואָרען דער תליון. — א שרייק פון 200.000 מאַן. א שוואַכע האָפנונג. אז די פער'משפט'ע זאָלען אין דער לעצטער מינוט בעגנעדיגט ווערען.

לאָנדאָן. 10. (אטע) וועגען דעם גורל פון סאַקאָ און וואַנזעטי איז נאָך נישט בעוואוסט קיין שום זיכערעס. וואַרשיינליך וועט דער אורטייל אויסגעפיהרט ווערען. הגם ס'איז נאָך דאָ אַ שוואַכע האָפנונג, אַז אין דער לעצטער מינוט וועט דער גובערנאַטאָר פולער בעגנעדיגען די פער'משפט'ע.

אַמסטערדאַם, 10 (ספ. טעל.) אָהער איז אָנגעקומען אַ'אויסלוג פון צעליכע צוהנדלינג רעדאַקטאָרען פון אָנגעזעהענע אַמעריקאַנער צייטונגען. די אָרטיגע קאָמוניסטען האָבען זיי בעגעגנט מיט אויסגעשרייען: „מיר פאָדערען די בעפרייאונג פון סאַקאָ און וואַנזעטי"! אויף איין גאַס האָט מען זיי בצוואָרפען מיט שטיינער, און אונטערן שוץ פון פאָליציי האָבען זיי זיך גע־מוזט אומקעהרען אין האָטעל.

ניו-יאָרק, 10 (אטע) אַ שטאַרקען איינדרוק האָט דאָ געמאַכט דאָס געהיימניספולע פערשוואונדען פונ'ם תליון, וואָס האָט געזאָלט אויספיהרען די עקזעקוציע איבער סאַקאָ און וואַנזעטי.

מ'דערציילט, אַז ער האָט זיך דער־שראָקען פאַר די דראָהונגען פון די אַנאַרכיסטען, אָדער אָפילו ערמאָרדעט געוואָרען דורך זיי, כדי אויף אַזא אופן צו פערהיטען דאָס אויספיהרען דעם אורטייל. די עקזעקוציע וועט דאָך אויס־געפיהרט ווערען, ווייל אויף זיין אָרט האָבען זיך געמעלדעט פיל פערטרע־טער.

לאָנדאָן, 10 (אַט"ע). די פאָרבע־רייטונגען צו דער עקזעקוציע פון סאַ־קאָ און וואַנזעטי און דעם יונגען מאָר־טיגעלער זענען שוין פערענדיגט גע־וואָרען. דער עלעקטרישער שטוהל איז אויסגעפרובט געוואָרען דורך פאַכלייט. די פונקציעס פונ'ם תליון וועט אויס־פיהרען ראָבערט עליאָ, וועלכער בע־קומט פאַר יעדער עקזעקוציע 150 דאָ־לאַר ד. ה. 450 דאָלאַר פאַר אויספיה־רען די 3 טויט-אורטיילען.

זיין אָנקומען פון באָסטאָן קיין ניו־יאָרק איז פאָרגעקומען געהיים. די פער'משפט'ע פערהאַלטען זיך רוהיג. סאַקאָ'ז דורכ'ן הונגער-שטרייק שטאַרק אויסגעשעפט, וואַנזעטי לעזט ווייטער פילאָזאָפישע ווערק און שרייבט פיל בריף צו דער פאַמיליע און בעקאַנטע.

רוים, 10. (אַטע) סאַקאָ'ס פאָטער אַ 70-יאָהריגער זקן האָט זיך געווענדעט צו מוסאָליני'ן, אַז ער זאָל אינטערוועניר׳ען. מוסאָליני האָט געענטפערט, אַז ער האָט געטון אַלץ, וואָס ס'איז מעג־ליך לויט'ן אינטערנאַציאָנאַלען רעכט כדי אָפצוהאַלטען דאָס אויספיהרען פונ'ם אורטייל.

לאָנדאָן 10 (אטע) די פערטיידי־גער פון סאַקאָ און וואַנזעטי האָבען זיי פאָרגעשלאָגען אונטערצושרייבען אַ ביטע וועגען אָפרופען די עקזעקוציע. וואַנזעטי האָט זי אונטערגעשריבען. סאַקאָ האָט זיך אָפגעזאָגט און האָט גע־ענטפערט דעם אַדוואָקאַט: „7 יאָהר האָט מען מיך געקרייצט, כ'האָב שוין גענוג!"

לאָנדאָן 10 (אטע) פון ניו-יאָרק טיילט מען מיט, אַז די באָסטאָנער פאָ־ליציי האָט ענטדעקט אַנאַרכיסטישע פאָרבערייטונגען צו ערמאָרדען דעם גובערנאַטאָר פולער.

אין בוענאָס איירעס זענען ווידער געמאַכט געוואָרען 2 באָמבען-אַטענטאַ־טען: איינער פאַר דער יוסטיק-געביידע, דער צווייטער אין אַ שטעדטעל נישט ווייט פון בוענאָס-איירעס.

ניו-יאָרק. 10 (אַטע) אין דער שטאַטיסטיק פון ניו-יאָרקער שטאָט זענען אַוועקגעריסען געוואָרען 3 הייזער. ס'זע־נען פערהאַנען 20 פערוואונדעטע.

לאָנדאָן. 10 (אַטע) אין ניו-יאָרק זענען פאָרגעקומען מאַסען-דעמאָנסטראַ־ציעס אין וועלכע ס'האָבען זיך בעטיי־ליגט 100,000 מאַן. די דעמאָנסטראַנ־טען האָבען פערשפרייט אויפרופען מיט דער פאָדערונג צו פרייז. קולידזש און גובערנאַטאָר פולער, אַז זיי זאָלען בע־גנעדיגען די פער־משפט'ע.

די דעמאָנסטראַציע איז אין ערגיץ נישט געשטערט געוואָרען.

נעכטען האָבען געשטרייקט 200'000 אַרבייטער.

אינטערנאַציאָנאַלער פעדאַגאָגי־שער קאָנגרעס אין לאָקאַרנאָ.

מעמאָריאַל וועגען דער לאַגע פון יודישע שול-וועזען אין פוילען.

גענף, 10 (י.ט.אַ. טעלעגראַפיש) אין לאָקאַרנאָ קומט איצט פאָר אַ אינטער־נאַציאָנאַלער פעדאַגאָגישער קאָנגרעס, אינ'ם קאָנגרעס נעהמען אנטייל פאָר־שטעהער פון 40 לענדער. ביים קאָנ־גרעס קומט אויך פאָר אַן'אינטערנאַ־ציאָנאַלע אויסשטעלונג פון קינדער־אויסאַרבייטונגען.

צו דער דאָזיגער אויסשטעלונג האָט די צענטראַלע יודישע שול-אָרגאַניזאַציע אין פוילען צוגעשיקט עקספאָנאַטען פון די שול-אויסאַרבייטונגען פון די יודישע קינ־דער אין פוילען. צו די עקספאָנאַטען איז צוגעלעגט אַ מעמאָריאַל אין דער פראַגע צווישען שפראַך וועגען געשיקטע און לאַגע פון יודישען שול וועזען אין פוילען.

דאָס פרעזידיום פון קאָנגרעס האָט בעשטימט פאַר דער יודישער אויס־שטעלונג דעם ערשטען טאָג פון קאָנ־גרעס, די אַרבייטען פון די יודישע קינדער, וועלכע פערנעהמען 2 צימער, האָבען אַרויסגערופען אַ גרויסע פער־אינטערעסירונג און ענטציקונג מצד אַלע אָנטיילנעהמער פון קאָנגרעס.

ס'איז פאַרהאַן אַ פּלאַן איינצואָרדענען די אויסשטעלונג אויך אין אַנדערע שטעט.

די רשימה פון אַלע געווינסען און טמאַטקעס קען מען איבערקוקען אַלע טאָג בחנם אין דער איינציגער גרעסטער, עלטעסטער, גליקליכסטער קאָלעקטור

ע. ליכטענשטיין, לאדז, פיעטריקאווער 72, —(געביידע פון גראַנד-האָטעל).—

1) וואַרשאַ, צענטראַלע: מאַרשאַלקאָווסקאַ 146, נעבען „קוריער פאַראַנני"
2) " 1-טע שטאָט-אָפּטיילונג; ביעלאַנסקאַ 3, נעבען „באַנק פאָלסקי"
3) " 2-טע " " קר. פאַרשטאַט 37, נעבען מיצקעוויטש-דענקמאַל
4) " 3-טע " " קרולעווסקאַ 43, נעבען דער געלד-בירזשע
5) " 4-טע " " קרולעווסקאַ 39, נעבען זאַקסישען גאָרטען
6) " 5-טע " " נאַלעווקי 42, נעבען טראַמוואַי-סטאַציע
7) ווילנא, שטאָט-אָפּטיילונג: ווילעקאַ 44, טעל. 425
8) ראַזוואַדאָוו " " אין געוועלב פון ה' א. מאַכטערמאַן
9) טשענסטאָכאָוו " " " ה' ביאַלאָסטאָצקי
די נאָכפראַגע איז גרויס! עס שיינט אויסצופעהלען לאָסען! מ'ר צהה'ן צו־צואיילען זיך מיט קויפען אַ לאָס! די צייט איילט!
777

טאַבעלע

פון דער מלוכה לאָטעריע.

נעכטען, אין דעם צווייטען טאָג פון דער ציהונג (5 טע קלאַס פון דער 15 טער מלוכה לאָטעריע) זענען די הויפט געווינסען געפאַלען אויף פאָלגענדע נומערן:

10000 זל. 95.709, **43375** אַרויסגע־פאַלען אין לאָדז, אין דער קאָלעקטור פון ברייטשטיין, נאַרוטאָוויטש 31.

5000 זל. 27420 39042.

3000 זל. 46564.

2000 זל. 5458 6360 49536 59115 61093 82533 95223.

1000 זל 627 17892 20131 22387 23006 27360 31928 33412 35272 38101 43053 47823 50830 54088 60221 62869 71116 83285 95023 97213 103404.

600 זל. 2850 4501 7202 15713 17048 36659 51757 55938 56071 63112 64762 71740 80030 83301 89014 94947 100408.

די אָפיציעלע טאַבעלען פון די געווינסען קען מען איבערקוקען בחנם יעדען טאָג אין די קאַנטאָרען פון דער גרעסטער קאָלעקטור אין לאָדז

ס. יאַטקאָ

פיעטריקאווער 22, טעל. 41-74

פיעטריקאווער 66, " 20-90

דאָרט ווערען אויך אויסבעצאָלט אַלע געווינסען

אַנאָנסען אין „נייעם פאָלקסבלאַט" האָבען דעם גרעסטען ערפאָלג.

ווארהנונגען

— בעשטעהענד פון —

1 און 2 צימער און קוך:

מיט אַלע בעקוועמליכקייטען אויף באַזאַרנע 7

איז פון זאָפאָרט

צו פערמיטען.

צו ערפאַהרען ביי שטיינשניידער, פולנאָצנאַ 12 פון 4 ביז 6 נאָכמ. טעלעפאָן 30-96.

762

איז קאָלעקטור-האַנטאַר ברייטשטיין נאַרוטאָוויטש 31

קען מען אַלע טאָג בחנם נאָכזעהן די אָפיציעלע טאַבעלע און ס'ווערען אויסבעצאָהלט אַלע געווינסען.

מיט אַכטונג ברייטשטיין, נאַרוטאָוויטש 31.

780

דעם מיפסטען ביליגער דריקען מיר אויס אונזער פראַנציגס פאַרזיצער

ב. קאזשימיערסקי

צוליב'ן טויט פון זיין ליבע מוטער

נ. ע. רויזע

די פערוואַלטונג פון שניידער-מייסטער-פעראיין.

773

ביליגער אויספערקויף!

נור 185 פאַר 1 זל. בעקומט איהר אַ פּאַר דאַמען-שטרימף פלאָר, 1-טע סאָרט, וועלכע קאָסטען איבעראַל 3 זל.

נוצט אויס די געלעגענהייט, ווייל דער דאָזיגער אויספערקויף איז נאָר אויף אַ קורצע צייט.

לאָפער, קאָנסטאַנטינער 18

ערשטער איינגאַנג. לינקס, פּאַרטער

נאָך לאַנגע און שווערע לײדען איז נעכטען געשטאָרבען אונזער טייערע און נישט-פערגעסענע מוטער, שוויגערמוטער, גרויסמוטער, שוועגערין און טאַנטע

נ.ע. הענע ניטל אשת ר' שמואל דוד ז"ל הערלינג

אין עלטער פון 56 יאָהר.

792

די לויה קומט פאָר היינט, דאָנערשטאָג, י"ג מנחם אב תרפ"ז (11-טען אויגוסט) 1.30 נאָכמיטאָג פון טרויער-הויז פּאָמאָרסקאַ (שרעדניאַ) 6, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

רעסטאָראַן „METROPOL"

מאַניושקי 1, טעלעפאָן 11-04

היינט און טעגליך פון 7 ביז 11 אין אָווענד

אווענד-ברויט פון 3 גענג 2 זל.

טעגליך אַרטיסטישע אויפטריטען און דאַנסינג

45 זעלנער שווער-פערוואונדעט פון דונערן בעת א שרעקליכען שטורם איבער כזשאַנאָוו.

קראָקאָ, 10 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) נעכטען, אַרום 4 אַ זייגער ביי טאָג, האָט זיך איבער כזשאַנאָוו אַדורכגעטראָגען אַ גרויסער שטורם, אין דער זעלבער צייט האָט גראַד מאַרשירט אַ באַטאַליאָן פון 16-טען פיעכאָטע-פולק. אין מאָמענט, ווען דער באַטאַליאָן איז אַריין אין וואַלד, זענען דאָרט אַריין איינציגע דונער'ס, פון וואָס איינציגע צעהנדליג זעלנער זענען געפאַלען צו דער ערד און די רעשט איז זיך צולאָפען טיף אין וואַלד.

נאָכ'ן פּאַניק האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז עס זענען פערהאַנען פער-וואונדעטע, די אָפיצירען האָבען מאָמענטאַל אָרגאַניזירט די ערשטע סאַניטאַרע-הילף און זיי האָבען פעסטגעשטעלט, אַז די דונער'ס האָבען שווער פערוואונ-דעט 45 סאָלדאַטען און אַ הונד איז דער'הרג'עט געוואָרען.

די באַמיהונגען אַרויסצורופען טעלעפאָניש פון קראָקאָ אַ גרעסערע סאַני-טאַרע אָפּטיילונג, האָבען זיך נישט איינגעגעבען, ווייל די טעלעפאָנישע פער-בינדונג, איז פון שטורם צושטערט געוואָרען,

פון כזשאַנאָוו איז ערשט אין אַ צייט שפּעטער אָנגעקומען אַ ציוויל-דאָקטאָר, וועלכער האָט די פערוואונדעטע ערטיילט די ערשטע הילף.

די פערוואונדעטע האָט מען אָפּגעפיהרט אין קראָקאָווער מיליטער-שפּיטאָל.

אַמעריקאַנער אָפּאָזיציאָנעלע ציוני-סטען פערלאָזען זייערע פּאָסטענס.

ניו-יאָרק. (י.ט.א.) די נאַציאָנאַלע הויפּט-פערוואַלטונג פון דער פער-איינציגטער ארץ-ישראל-קאַמפּיין אין אַמעריקאַ איז מודיע, אַז עס האָבען זיך אָנגעזאָגט אין דימיסיע: ה' ישראל גאָלדבערג, דער דירעקטאָר פון אינפאָרמאַציאָנס-דעפּאַרטאַמענט, ה' מאָריס א. זעלדין, דירעקטאָר פון דער ארץ-ישראל-קאַמפּיין אין ניו-יאָרק און ה' האַרי י. קאָהן. די דימיסיאָנירטע ציוניסטען געהערען אַלע צום אָפּאָזי-ציאָנעלען לאַגער.

עס האָט אויך פערלאָזען זיין פּאָס-טען דר. אברהם אַבראַמאָוויטש, דער עקזעקוטיוו-דירעקטאָר פון יודישען נאַ-ציאָנאַל-פאָנד. דר. אַבראַמאָוויטש איז אָפּגעפאָהרען קיין ארץ-ישראל, וואו ער וועט איבערנעמען דעם פּאָסטען פון אַ דירעקטאָר אין אַ גרויסער לעבענס-פערזיכערונגס-געזעלשאַפט.

נייע 10,000 דאָלאַר פאַר'ן „געזערד“

ניו-יאָרק. (י.ט.אַ.) דער „איכר“ איז מודיע, אַז חוץ די 19,006 דאָלאַר, וואָס איז מיט דריי חדשים צוריק אי-בערגעשיקט געוואָרען דעם „געזערד“ אין מאָסקווע פאַר די יודישע קאָלאָ-ניסטען אין ראַטען-פערבאַנד, איז איצט ווידער אַרויסגעשיקט געוואָרען 7 טוי-זענד דאָלאַר אין מזומן און 3 טויזענד דאָלאַר אין מאַשינען.

פערמשפּט אַנ'אַנטיסעמיט פאַר גאָטעסלעסטערונג.

ברעסלוי (יט"א) פאַר'ן געריכט פון גשוואָרענע איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס פון געוועזענעם רעדאַק-טאָר פון דער אַנטיסעמיטישער צייטונג — „שלעזישע פאָלקסשטימע“ קאַרל באַרק, וועלכער איז אָנגעקלאָגט געוואָרען פאַר גאָטעסלעסטערונג. באַרק האָט פערעפ-פענטליכט אין דער „פאָלקס-שטימע“ אַנ'אַרטיקעל אונטערן טיטעל „די יודי-שע און נישט-יודישע פּינקען“, אין וועלכען עס איז צווישען אַנדערען גע-ווען געזאָגט: „דער ארון-קודש איז די גרויסטע צענטראַל-קאַסע פון יודענטהום אין וועלכער יעדער יוד איז פערפליכ-טעט אָבצוגעבען אַ געוויסען פּראָצענט פון זיינע לייכטע פערדינסטען. אַלע יודען בילדען איין גרויסע האַנדעלס-געזעלשאַפט און אין ארון-קודש ליגט זייער גאָט, ד. ה. געלד ווי עס איז אויך מודה דער יוד מאַרקס“...

דער אָנגעקלאָגטער האָט זיך פערענט-פערט, אַז דער אַרטיקעל שטאַמט פון אַ בוך פון באַקאַנטען אַנטיסעמיט טע-אָדאָר פריטש, וואָס איז ביז אַהער נישט קאָנפיסקירט געוואָרען. דער פּראָקוראָר האָט אָבער ערקלערט, אַז די שולד פון אָנגעקלאָגטען איז בולט דערוויזען דערמיט, וואָס ער האָט בעשימפט דעם ארון קודש, וואָס איז הייליג פאַר יודען. דאָס געריכט האָט פערמשפּט דעם אַנ-טיסעמיטישען רעדאַקטאָר צו 160 מאַרק געלד-שטראָף אָדער 14 טעג אַרעסט.

„הלל-געזעלשאַפטען“ אין די ענגלישע אוניווערזיטעטען.

לאָנדאָן. (י.ט.א.) לויט'ן בייש-פּיל פון די „הלל-געזעלשאַפטען“ אין די אַמעריקאַנער אוניווערזיטעטען, וואָס האָבען דעם צוועק צו פערשטאַרקען דעם יודישען גייסט צווישען די יודי-שע סטודענטען, אַרבייט אויס איצט די בני-ברית-לאָזשע אין ענגלאַנד אַ פּראָגראַם פון אַנ'ענליכער אינסטיטוציע פאַר די יודישע סטודענטען פון די ענג-לישע אוניווערזיטעטען.

עס איז געשאַפען געוואָרען אַ ספּע-ציעלער קאָמיטעט, וואָס וועט אויסאַר-בייטען אַ פּלאַן פון צוזאַמענאַרבייט מיט די סטודענטען.

אַ וועלט-בעראַטונג פון „החלוץ“.

וואַרשאַ. (י.ט.א.) די צענטראַלע פון דער אַלוועלטליכער „החלוץ“-אָר-גאַניזאַציע האָט בעשלאָסען צוזאַמענ-רופען די וועלט-בעראַטונגען פון „החלוץ“ גלייך נאָכ'ן ציוניסטישען קאָנ-גרעס דעם 14, 15 און 16 סעפּטעמבער ה. י. אין דאַנציג. אויף דער בעראַטונג וועלען ערוואַרט פאָרשטעהער פון די „החלוץ“-אָרגאַניזאַציעס אין 11 לענדער, וועלכע רעפּרעזענטירען העכער 20,000 אָרגאַניזירטע מיטגלידער אין די פער-שידענע ווירטשאַפטען, קבוצות און אָרגאַניזאַציעס פון „החלוץ“.

די אַלגעמיינע אַרבייטער-אָרגאַני-זאַציע אין ארץ-ישראל שיקט אַרויס אַ ספּעציעלע דעלעגאַציע צו דער „החלוץ“-וועלט-בעראַטונג. אויף דער טאָג-אָר-דנונג וועלען זיך געפינען פראַגען וועגען דער לאַגע אין ארץ-ישראל, אָרגאַ-ניזירונג פון דער חלוצישער-עליה, וועגען פון דער פּראַקטישער און גייס-טיגער צוגרייטונג פון די חלוצים, אָר-גאַניזירונג פון דער יונגער קולטור-אַרבייט, בעציהונגען מיט די פינאַנציעלע אינסטיטוציעס און דער אַלגעמיינער פּראָדוקטיוויזאַציע-בעוועגונג א.ז.וו.

אַ גבאי פון פּאָליאַקאָוו'ס שוהל פערמשפּט צו 6 חדשים צוואַנגס-אַרבייט.

מאָסקווע. (יט"אַ). דער גבאי פון איינער פון די מאָסקווער גרויסע שוהלען, וואָס איז בעוואוסט אונטערן נאָמען „פּאָליאַקאָוו'ט שוהל“ אָדער „בראָנער שוהל“ (געפינט זיך אויף בראָ-נע גאַס) טשלענאָוו איז פערורטיילט געוואָרען פון אַרבייטס-געריכט צו 6 חדשים צוואַנגס-אַרבייט און 5000 רובל שטראָף פאַר עובר זיין אויף די געזע-צען פון אַרבייטס-קאָדעקס.

טשלענאָוו, וועלכער פיהרט אַ ביטע-רען קאַמף מיט דער „רעכטער פראַקציע“ פון דער שוהל און וועלכער וויל דורכ-אויס די שוהל „רעפאָרמירען“ איז שוין נישט איינמאָל אָנגעקלאָגט געוואָרען פאַר עובר זיין אויף די אַרבייטס-געזע-צען. דאָס מאָל איז ער געשטאַנען פאַר'ן געריכט פאַר נישט בעצאָהלען דעם קריסטליכען שומר פון שוהל זיין שכי-רות פאַר די לעצטע עטליכע חדשים. אין געריכט האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער שומר האָט נישט קיין געהאַלט-ביכער, ווי עס פאָדערט זיך לויט גע-זעץ און אַז טשלענאָוו צאָהלט פאַר איהם נישט קיין אַרבייטס-פערזיכערונג. אויף דער פראַגע פון ריכטער, פאַר-וואָס ער בענעהט זיך אומגעזעצליך מיט דעם שומר, האָט טשלענאָוו געענטפערט, אַז ער טוט דאָס, ווייל דער שומר איז אויף דעם צד פון דער „קאָנסערוואַטי-ווער פראַקציע“, וואָס איז געגען זיינע רעפאָרמען. די ערקלערונג וועגען דעם גוי, וואָס נעהמט אָנטייל אין דער מח-לוקת פון אַ יודישער שוהל האָט אַרויס-גערופען אין געריכטס-זאַל גרויס גע-לעכטער.

אַ שוהל אָדער אַ קלוב? אַ קאַמף צווישען יודישע קאָלאָניסטען.

מאָסקווע (יט"א) אַ שאַרפער קאַמף האָט אויסגעבראָכען צווישען די קאָלאָ-ניסטען פון דער קאָלאָניע איזראַיליעווקע איינע פון די עלטעסטע יודישע קאָלאָ-ניעס אין זינאָוויעווסקער קרייז איבער דער פראַגע: צי זאָל די שוהל בלייבען אַ שוהל, אָדער זי זאָל פערוואַנדעלט ווערען אין אַ קלוב. די קאָלאָניע צעהלט לערך 1900 נפשות. נאָך מיט אַ סך יאָה-רען צוריק זענען אין דער קאָלאָניע אויסגעבויט געוואָרען צוויי גרויסע גע-מויערטע בתי-מדרשים. נאָך דער רע-וואָלוציע האָט זיך צווישען די רייכע און אָרימע פויערים אָנגעהויבען אַ מחלוקת און זיי האָבען געזוכט איינע די צווייטע צו דערקוויטשען. אין 1923 האָבען די אָרימע פויערים געפאָדערט, אַז איינע פון די שוהלען זאָל אָבגע-נומען ווערען אויף אַ דאָרפס-הויז, היינטיגעס יאָהר איז וועגען דעם אָנגע-נומען געוואָרען אַ בעשלוס אויף דער אַלגעמיינער פערזאַמלונג פון די דאָרפס-איינוואוינער. דער בעשלוס איז בעשטע-טיגט געוואָרען דורך דער ראַיאָנער-מאַכט און די שוהל איז אָבגענומען געוואָרען. די פרומערע עלעמענטען זע-נען דאַן געפאָהרען קיין כאַרקאָוו צום פּרעזידענט פון דער אוקראַינישער רע-פּובליק מיט אַ טענה, אַז דער בעשלוס פון דער „אַלגעמיינער פערזאַמלונג“ איז אַ געפעלשטער און אַז די מייאָריטעט פון די פויערים רעפּרעזענטירען זיי די שלוחים און נישט די, וואָס זענען גע-ווען אין ראַיאָן. די טעג איז די פראַגע ווידער אַמאָל בעטראַכט געוואָרען אין פּרעזידיום פון קרייז-סאָוויעט, וועלכער האָט ענטגילטיג בעשלאָסען די שוהל אָבצוגעבען אויף קולטורעלע צוועקען.

מ'האָט קנאַפּ אמונה אין די צירקולאַרען וועגען „נומערוס קלויזוס“.

וואַרשאַ, 9. (טעלעפאָניש פון אונ-זער קאָרעספאָנדענט). דעם 6 טען ד. ח. האָבען זיך די דעפּוטאַטען גרינבוים און האַרטגלאַס, אין נאָמען פון סיים קלוב ביים נאַציאָנאַל-ראַט געווענדעט צום בילדונגס-מיניסטער דאָברוצקי מיט אַ בריף, אין וועלכען זיי ווייזען אָן, אַז אין זייער לעצטען בריף פון 2 אויגוסט האָבען זיי נאָך נישט געוואוסט, אַז עס איז דאָ אַ צירקולאַר פון 18. יולי וועגען „נומערוס קלויזוס“. דאָך מיינען זיי, אַז דער דאָזיגער צירקולאַר ערלע-דיגט נאָך נישט דעם ענין, ווייל די טרויעריגע ערפאַהרונג פון די פרי-הערדיגע יאָהרען האָט בעוויזען, אַז צירקולאַרען וועגען „נומערוס קלויזוס“ ברענגען זעלטען צו אַ רעזולטאַט... און אַפילו ווען זיי האָבען שוין אַ באמת-קלאָהרען אינהאַלט איז ער, דער אינהאַלט דייטליך נאָר פאַר די יעניגע, וואָס ווילען זיך איהם אונטערוואַרפען.

דער סיים קלוב בעט דעריבער, אַז דאָס מיניסטעריום זאָל אַרויספאָדערן אַלע בעשלוסען פון אַקאַדעמישע ראַטען וועגען אָננעהמען נייע אַקאַדעמיקער.

פאַר יודישער קאָלאָניזאַ-ציע אין רוסלאַנד.

מאָסקווע. (י.ט.א.) דער „קאָמזעט“ האָט אַסיגנירט דעם „אָזעט“ אין ווייס-רוסלאַנד גאַנצע 50 טויזענד רובעל אויף דורכצופיהרען די יודישע קאָלאָניזאַציע אין ווייסרוסלאַנד. צוזאַמען מיט די פריהערדיגע סומען האָט די רעגירונג אַרויסגעגעבען אויף דעם צוועק אין ווייס-רוסלאַנד אַ סומע פון 200,000 רובעל. דער ווייסרוסלענדישער „אָזעט“ האָט אויך בעקומען אַ קרעדיט פון 170 טויזענד רובעל אין ווייסרוסלענ-דישען לאַנדווירטשאַפטליכען באַנק.

יודישע קאָלאָניזאַציע אין סיביר.

מאָסקווע. (י.ט.אַ.) די אָמסקער אָבטיילונג פון „אָזעט“ האָט בעקומען צוגעטיילט 2000 דעסיאַטין„ערד אין אַ מרחק פון 25 ווערסט פון אָמסק. אויף דער ערד וועלען זיך בעזעצען דריי יודישע קאָלעקטיווען, וואָס בעשטעהען פון 56 פאַמיליעס, וועלכע צעהלען 291 נפשות. די קאָלעקטיווען האָבען שוין 2 טראַקטאָרען, איינציגע פעלד מאַשינען און פערד. מען איז שוין צוגעטרעטען צו בויען הייזער און אַנדערע ווירט-שאַפטליכע געביידעס.

אויסצייכנונג פון אַ יוד. סטודענט אין קאָוונע.

קאָוונע. (י. ט. א.) דער ערשטער אַבסאָלווענט, וואָס האָט געענדיגט דעם ביאָלאָגישען אינסטיטוט פון ליטווישען מלוכה'שען אוניווערזיטעט, איז דער יונגער יוד אַברהם קיסין. צוליב זיינע גלענצענדע ערפאָלגען בעת'ן שטודירען איז ער אויסגעצייכענט געוואָרען מיט'ן גאָלדענעם מעדאַל פון אוניווערזיטעט.

אַ שענדליכער בלוט-בלבול אין פּאַרעניץ.

אין פּאַלעניץ געפינט זיך אַ קריסטלי-כער ווילע-איינגענטימער מיט'ן נאָמען מאַרעלעוווסקי. אַנבעטייל פון זיין ווילע מיט אַ פלויט — געפינט זיך אַ ניי-אויסגעבויטע ווילע, וואָס געהער צום פּאַלעניצער רבי'ס זוהן, ה' לייזער ראַנטשקאָ.

דינסטאָג 10 אַ זייגער פריה איז פער-לוירען געגאַנגען מאַרעלעוווסקי'ס אַ 2-יעהריגער זוהן, מען האָט לאַנג דאָס קינד אַרומגעזוכט, אָבער אָהן ערפאָלג. באַלד האָבען זיך געפונען קריסטען, וועלכע האָבען עדות-געזאָגט, אַז זיי האָבען אַליין געזעהען דאָס פערלוירע-נע קינד שטעהן באַלד אין דערפריה פאַר'ן הויז פונ'ם יוד לייזער ראַנטשקאָ.

דאָס עדות-זאָגען האָט געמאַכט אַ רושם אויף די עלטערן און קרובים פון פערלוירענעם יונגעל. מאַרעלעוווסקי איז צוגעשטאַנען צו זיין יודישען שכן און ענערגיש אָנגעהויבען פאָדערן מען זאָל איהם אָבגעבען דאָס קינד. קיין שום טענות האָבען נישט געהאָלפען. עס האָט לאַנג געדויערט און פון אַלע זייטען האָבען אָנגעהויבען אויסוואַקסען פרישע עדות, וועלכע האָבען אָנגע-הויבען העצען די אָרימע קריסטען און ס'איז געוואָרען ממש חושך.

אַ גאַנצע מחנה פאַנאַטישע קריסטען האָבען אַרומגערינגעלט ראַנטשקאָס ווילע און זי אָנגעהויבען שטורמען. מען איז אַריין אין דער ווילע און ביי די דאָרטיגע איינוואוינער ממש חורב גע-מאַכט די שטובען: מען האָט אויסגע-שאָקלט די שעניקעס, אויפגעטרענט די קישענס, פונאַנדערגענומען די שאַנק, אַראָבגעריסען פּאָדלאָגעס... מיט איין וואָרט — איבערגעדרעהט די ווילע מיט'ן קאָפּ אַראָפּ, אָבער דאָס קינד איז אַלץ נישט געפונען געוואָרען.

נאָר חברה האָט זיך נאָך אַלץ נישט בערוהיגט: נאָכדעם, ווי מען האָט אַוועק געשטעלט אַ „שמירה“ אָבצוהיטען, אַז קיינער פון דער פאַמיליע ראַנטשקאָ זאָל חלילה, נישט אַנטלויפען, האָט מען זיך גענומען צו ווייטערדיגע „זוכע-נישען“. מען האָט געגראָבען אין די קע-לערס, אינ'ם מיסט-קאַסטען און אַפילו פונאַנדערגעקערט דעם ווילע-הויף, דאָס קינד איז אַלץ נישט געפונען גע-וואָרען...

די פערצווייפעלטע קריסטען האָבען דאַן אָנגענומען אַ זעהר דראָהענדע שטעלונג מען האָט זיך אָנגעהויבען הויך אויפ'ן קול בעראַטען „וואָס צו טון מיט די זשידעס“, וועלכע האָבען דאָס קינד דער'הרג'עט צו זייערע פינסטערע צוועק-קען. ס'האָט זיך באַלד אויך געפונען אַ קריסט עפּעס אַ „למדן“, וועלכער האָט געהאַלטען אַ „דרשה“ וועגען יודישע דינים און מנהגים. די לאַגע איז געוואָר-רען ערנסטער פון מינוט צו מינוט.

פלוצלינג איז געקומען אַלויפען אַ קריסטין און מיט שום אופ'ן מויל דערצעהלט, אַז אויפ'ן זאַמד ביי דער „פּליאַזשע“ געפינט זיך עפּעס אַ פער-דעכטיג גריבעל...

אַ „שמירה“ איז ווייטער שטעהן גע-בליבען ביי ראַנטשקאָ'ס ווילע און די איבעריגע קריסטען האָבען זיך מיט רי-דלס אין די הענד אַ לאָז געטון צו דער „פּליאַזשע“. עטליכע מעטער טיף האָבען זיי דאָרט געגראָבען און געזוכט דאָס קערפּער'ל פונ'ם „ערמאָרדעטען“ קינד און — ווייטער גאָרנישט געפונען.

אַזוי האָט דער דאָזיגער צושטאַנד אָנגעהאַלטען כמעט אַ גאַנצען טאָג. ענדליך האָט זיך דאָס קינד פאַרנאַכט אָבגעזוכט. זייענדיג אָהן השגחה איז דאָס פיצעל קינד פערקראָכען ערגעץ אין אַ ווייטער ווילע און אַנ'אַלטער היימישער קריסט האָט עס דערקענט און אָבגעפיהרט אַ היים, ערשט דאַן האָט זיך די פינסטערע מחנה בערוהיגט.

„נייער פאלקסבלאט"

דער ווערט פון די בעל-תשובה'עס.

די יודישע צייטונגען, וועלכע קומען אן פון אמעריקא, זענען נאך אלץ פול מיט די איינצעלהייטען פון דעם, ווי אזוי עס איז פארגעקומען די פלוצלינגדיגע נייע איבערקערעניש פון דעם אנטיסעמיטישען אמעריקאנער מיליארדער הענרי פארד.

אין א שעהנעם פריהמארגען איז ער אויפגעשטאנען פון בעט, צוגעגאנגען צום טעלעפאן און געבעטען מען זאל איהם געבען דעם נומער פון „דעם פארשטעהער פון דעם יודישען פאלק".

דאס טעלעפאן-מיידעל האט באלד פארשטאנען, אז דאס דארף זיין ניט קיין אנדערער, ווי לואי מארשאל א.ז.וו.

דערמאהן איך מיך א ההליכע געשיכטע, דאס איז געווען אין פעטערבורג דעם ערשטען זומער נאך דער גרויסער רעוואלוציע. אין דער רוסישער הויפט-שטאט האבען זיך דעמסטמאל אויך גענומען בעווייזען פערשידענע בעלי תשובות. מענשיקאוו פון „נאוואיע ווערעמיא" האט זיך מתודה געווען, אז ער איז שוין מעהר ניט קיין מאנארכיסט; דובראווין פון „רוסקיע זנאמיע" האט חרטה געהאט און אפען ערקלערט, אז ער ער איז שוין ניט מעהר קיין „שטערנאסאטאמיעק"... האט אויך דער בעוואוסטער שונא ישראל פורישקעוויטש זיך מיישב געווען, אז ער מוז שוין איצט אויך ווערען א בעל-תשובה, האט ער געבעטען פונקט ווי פארד, דאס טעלעפאן-מיידעל, אז זי זאל איהם געבען דעם נומער פון „דעם פארשטעהער פון דעם יודישען פאלק"; און פונקט ווי אין ניו-יארק הייסט עס היינט מארשאל, האט עס דעמסטמאל אין פעטערבורג געהייסען ניט קיין אנדערער, ווי ווינאווער...

— אללא, גאספאדין ווינאווער! דא איז פורישקעוויטש... יא, יא דער אנטיסעמיט פורישקעוויטש.. וואונדערט זיך ניט, גאספאדין ווינאווער... איך האב די וחת אייך צו מעלדען, אז פון היינט אן בין איך שוין ניט מעהר וואס געווען, אויס יודען פרעסער... איך וויל ווערען א בעל תשובה, לאזט מיר פאר אייך זיך מתודה זיין...

ווינאווער האט א הפ געטאן פארט, אז פונקט ווי אן עבירה טהון קאן מען ניט דורכ'ן טעלעפאן, אזוי קאן מען אויך ניט טהון קיין תשובה דורכ'ן טעלעפאן... זאלען קומען אייערע גוטע מעשים און אבמעקען אייערע שלעכטע מעשים... אייער ווידוי פאר מיר איז גארניט ווערט...

און ווינאווער האט געהאט רעכט. דאס טעלעפאנישע תשובה טהון האט טאקע ביי פורישקעוויטשען לאנג ניט אנגעהאלטען. דאס רעדעל האט זיך א דרעה געטהון, און דער בעל תשובה איז ווידער געווארען דער פערבייסענדסטער פון אלע רוסישע אנטיסעמיטען... ווארום, אין אמתען גערעדט, וואס איז בכלל אזוינס א בעל תשובה?

אונזער פייערער דוד פרישמאן, עליו השלום, וועלכער פעהלט אונז איצט אזוי אין אלע ווינקלען, סיי אין דער ליטעראטור און סיי אין געזעלשאפטליכען לעבען, פלעגט שטענדיג זאגען:

— איך קען גאנץ גוט גלויבען, אז עס איז אמת דאס, וואס עס ווערט דערצעהלט אין עוואנגעליום, אז די גאסען פרוי מאריע מאגדאלענע איז געווארען, ווי זי האט היבש אנגעזינדיגט, מאקי געווארען מיט אמאל א בעל-תשובה'ניצע, אבער איך וועל קיינמאל ניט גלויבען, אז דורך דעם איז זי צוריק געווארען א בתולה ווי זי איז געווען איידער זי האט געזינדיגט...

דאס איז ווירקליך אוממעגליך. די בתולים, וואס מען פערלירט דורך זינד, בעקומט מען ניט צוריק דורך תשובה. עבירה העלפען ניט קיין חרטה און קיין ווידוי און קיין קלאפען זיך אין הארצען...

איזידאר לאוער.

„פארוואס שווייגט דער מארשאל?"

די אויסטייטשונגען פון „דווא גראשא", „עפאקא" און „גלאס פראוודי"...

די שטארקע און גרויסע רעדע פון מארשאל פילסודסקי אויפ'ן לעגיאנעסטען-צוזאמענפאהר אין קאליש האט געפונען א הילכיגען אפקלאנג אין דער פוילישער פרעסע. אויסצוגען פון דער רעדע האבען געבראכט אלע צייטונגען. יעדע צייטונג האט אונטערגעשטראכען און בעטאנט דאס, וואס איז נוצליך פאר דער פאליטיק פון דער ריכטונג, וועלכע די צייטונג דינט.

די ערשטע צייטונג, וועלכע האט זיך אפגעשטעלט אויף פילסודסקי'ס רעדע איז געווען די „דווא גראשע". די צייטונג האט געבראכט די שטעלען פון דער רעדע, אין וועלכע דער מארשאלעק האט ארויסגעזאגט זיין מיינונג וועגען פאליאקען. פערשטעהט זיך, אז די „דווא גראשע" פערטייטשט די יוצרות און אנשטאט דעם, וואס מארשאל פילסודסקי האט אין דער ווירקליכקייט גערעדט וועגען פ א ל י א ק ע ן, טייטשט די „דווא גראשע" אויס, אז פילסודסקי האט אזוי גערעדט וועגען פ ו י ל ע ן.

בעזונדערס איז די דערמאנטע צייטונג שטארק בעליידיגט פון דעם, וואס דער מארשאל האט אזויפיל גערעדט וועגען די בעצאהלטע אגענטורען פון די אויסלענדישע מלוכות, וואס ארבייטען אין פוילען. זעהט אויס, אז די „דווא גראשע" האט דערפיהלט, אז די דערמאנטע פארוואורפען פון מארשאל זענען געווענדעט צו דער ריכטונג, וועמען די „דווא גראשע" רעפרעזענטירט, דעריבער איז דער צארן פון דער צייטונג אזוי שטארק.

אויף דער רעדע פון מארשאל פילסודסקי האבען זיך אויך אנגערופען די צוויי רעגירונגס-טרייע צייטונגען: „גלאס פראוודי" און „עפאקא".

אין אן ארטיקעל „פארוואס שווייגט ער?" שרייבט דער „גלאס פראוודי": „זעהט אויס, אז די „דווא גראשע" האט דערפיהלט די שמעק פון דער צייטש, מיט וועלכער מארשאל פילסודסקי האט געשטיסען, בעת זיין לעצטער רעדע. ביי האלער און לוטאסלאווסקי האט זיך אפגערופען דאס געוויסען פאר זייערע מעשים אין יאהר 1920.

„די לעצטע רעדע פון מארשאל פילסודסקי, — שרייבט ווייטער די צייטונג, — האט געגעבען אן'ענטפער דערויף, פאר וואס דער מארשאל שווייגט שטענדיג, פארוואס ער בערעט זיך ניט מיט קיינעם און פערטרויט קיינעם ניט זיינע פלענער אויף דער צוקונפט. דער מארשאלעק האט פון ערגיץ ניט בעקומען קיין הילף. אומעטום גאר פעראט, ער רעדט וועגען דעם אפען, אהן בעהעלטעניש. ניט נאר עס איז אזוי אמאל געווען, נאר ס'איז נאך איצט אויך. דעריבער שווייגט דער מארשאל, מיר האבען פערשטאנען דאס שווייגען פון מארשאל. איצט האט דער מארשאל פילסודסקי אליין געזאגט, פארוואס ער האט געשוויגען און פארוואס ער שווייגט איצט".

די „עפאקא" שרייבט:

„דאס שפריכווארט, וואס מ'האט אמאל צוגעשריבען דעם גראף וויעלאפאלסקי, האט איצט ארויסגעזאגט דער מארשאל פילסודסקי „פאר פוילען קען מען זעהר פיל טאן, אבער מיט די פאליאקען גארנישט" די דאזיגע ווערטער, וועלכע ניט זיין קיין בעליידיגונג פאר פערשטענדיגע און בעוואוסטזיניגע פאליאקען, נאר זיי וועלען געפינען די נעהטיגע אפשאצונג און פערשטענדניש. דער מארשאל פילסודסקי מאכט זיך גארנישט פון דער געזעלשאפטליכער מיינונג, ער איז געגאנגען שטענדיג אויף דעם דאזיגען וועג און האט געשאפען די פוילישע ארמעע: דער מארשאלעק וועט זיך אויך איצט ניט איבערנעהמען פיל פון די, וועלכע האבען א שלעכטען ווילען און ווילען ניט פערשטעהן די גרויסגעזאגטע ווערטער און מיינונגען בעת זיין רעדע אין קאליש".

Dr. Z. Rakowski

ספעציאליסט פאר אויערן, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען.

קאנסטאנטינאווסקא 9 טעלעפאן 27-81

פארקעבשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אן אין לאגעווניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און נ.מ. פון 2—3

גאנץ לאנדאן — א בארג אש

אזוי וואלט עס געווען בעת אנ'אמת'ער מלחמה, נישט אויף צו פלומרשט

מיט א געפיהל פון פערכטונג און גרינגשעצונג קוקען מיר איצט אויף די קרעמפען-ביקסען, וואס געפינען זיך אין מוזעאומס, אויף די הארמאטען וואס מ'פלעגט זיי אנלאדען פון דער ש'ס-זייט, און שיסען פלעגט מען אויף א מרחק פון 2-3 קילאמעטער. אין אנהויב פון 19 יאהרהונדערט זענען עס געווען שרעקליכע פערניכטונגס-מכשירים: מיט אזעלכע מכשירים זענען דאך געווען בעוואפענט די זיגרייכע ארמעען פון נאפאליאן ביי מרילאנו, וואגראם, אויסטערליץ, יענא. איצט איז עס שפילצייג אין פערגלייך מיט די קיהלען-ווארפער און הארמאטען, וועלכע מ'האט בענוצט די דייטשען אין 1918 יאהר, ווען זיי האבען אויף א מרחק פון 120 קילאמעטער באמבארדירט פאריז.

אין צייט פון קריג האבען מיר, די איינוואוינער פון לאנדאן זיך צוגעוואוינט צו די פליה-אנפאלען פון די דייטשען, נאר דאך איבערגעלעבט א געוויסע אנרוהיגקייט ווען ארום 11-12 א זייגער ביינאכט פלעגען זיך דערהערען די הארמאט שאסען, וואס ס'איז געווען א סיגנאל, אז דעם שונא'ס לופט-עסקאדרע דערנעהנטערט זיך צו דער הויפטשטאט. דורכ'ן פענסטער האבען מיר דאן געזעהן ווייסע פאסען ליכט, וואס פלעגען טאפן די לופט: דאס האבען געארבייט די גוואלדיגע פראזשעקטארען.

פון צייט צו צייט, ערגיץ ווייט אויפ'ן האריזאנט פלעגען אויפשיינען פייערלעך — דאס האט מען ווייט-ווייט נאך געשאסען מיט שראפנעלען און עט ווי א טרומייטען-קנאל האבען זיך געהערט אפטע הארמאטען-שאסען. עס האבען זיי זיך שוין דערהערט שפרינגען איבער די שינדלען פון די דעכער.

און אויפ'ן צווייטען טאג האבען די צייטונגען מיטגעטיילט וועגען דעם פליה-אנפאל, זיי האבען אבער מיט קיין איין ווארט ניט דערמאנט די פאלגען, ווייל דער שונא האט ניט געטארט וויסען וועגען דעם, וואס פאר א חורבן איהם איז געלונגען אנצומאכען, מיר האבען געזעהן צעשמעטערטע הייזער, גרויסע גרובען אויף די הויפט-גאסען, געזעהן און געשוויגען.

ערשט איצט דערוויסט זיך די וועלט בעגלוי, וואס פאר א שאדען ס'האבען דאן אנגעמאכט אין לאנדאן די דייטשע לופט-עקספעדיציעס. אין דער לעצטער אויסגאבע פון דער „בריטישער ענציקלאפעדיע" אינטער דער סדרה „לופט-אנגריפען" געפינען מיר אזעלכע ציפערען: בעת'ן לופט-אנפאליה אין לאנדאן זענען דער'הרג'עט געווארען 1913 מאן און פערוואונדעט — 3407. די דאזיגע צאהלען זענען אמאל געווען א רעזולטאט פון א גרויסער שלאכט, איצט בעציהען זיי זיך צו נעקאמבאטאנטען, ד. ה. פרידליכע איינוואוינער, מענער, פרויען און קינדער, וואס זענען דער'הרג'עט געווארען ביי זיך אין די וואוינונגען.

אמת, ס'זענען געווען צייטען, ווען דער זיגער האט אלץ פערניכטעט, נישט איבערלאזענדיג קיין קינד, רינד און פיה. אבער דאס איז געווען שוין זעהר לאנג, און דאמאלט האט די גאנצע בעפעלקערונג פון א שטאט בעטראכטען א פאר'מינדערט מאן און פון דאן אן האט די רעליגיע און דאס אינטערנאציאנאלע רעכט זיך בעמיהט אויסצופיילען די נעקאמבאטאנטען פון די דירעקטע פאלגען פון קריג. אבער בעת'ן גרויסען קריג, איז פראקלאמירט געווארען, אז ס'קעמפען צווישען זיך נישט מלכים נאר פעלקער, און דערפאר איז די גאנצע בעפעלקערונג, אהן אינטערשיד פון עלטער און געשלעכט, פערדעכנט געווארען פאר קאמבאטאנטען.

ביי דעם אלעם זענען די געבראכטע ציפערען א נישטיגקייט אין פערגלייך מיט די „מגל בקייטען", וואס האבען זיך ארויסגעוויזען בעת די לעצטע מאנעווערס: דער „שונא" האט בעשלאסען צו פערניכטען לאנדאן. די ענגלישע רעגירונג האט זיך אריבערגעצויגען קיין מאנטשעסטער, ווי ס'איז אריבער-געפאהרען בשלום קיין באָרדאָ די פראנצויזישע רעגירונג, ווען אין 1914 יאהר איז פאריז שיער נישט איינגענומען געווארען דורך די דייטשען.

4 טאג האט זיך איבער לאנדאן געהערט א זשוזשעריי, ווי ס'וואלט איבער דער שטאט געהאנגען א וואלקען פון אויפגערעגטע ביהנען. דאס האט דער „שונא" געוואלט זיך דורכרייסען און די בעשיצער, האבען איהם נישט געלאזט.

וויצע מארשאל, סער ברוק פאפאם, וואס האט געלייטעט די לופט-שוץ איבער לאנדאן דערצעהלט:

„די מאנעווערס האבען בעוויזען, אז די פראזשעקטארען קענען באלד ענטדעקען און אויסגעפינען דעם אנגרייפענדען שונא, און אז די הויפט שטאט איז גוט בעשיצט. מ'קען אבער נישט פערלייקענען, אז אויב דער שונא וואלט געווארפען אמת'ע באמבעס, וואלט ער אנגעמאכט קאלאסאלע שאדענס פאר דער שטאט לאנדאן, אזעלכע שאדענס, וואס די היזקות פון די אנגריפען בעת'ן קריג קען מען מיט זיי גארנישט פערגלייכען. די באמבעס, וואס זענען בעת'ן אנגריף ארפגעווארפען געווארען, וואלטען צושטערט טשילס און גריניטש (טיילען פון לאנדאן, וואו ס'זענען געמאכט געווארען די מאנעווערס). דאס הייסט, אז בעת'ן אנ'אמת'ן קריג וואלט גאנץ לאנדאן פערוואנדעלט געווארען אין חורבות. ס'איז נישטא אזא שוץ וואס זאל קענען פערהיטען דעם חורבן פון דער הויפט-שטאט".

אלזא, א שטאט מיט א 7 מיליאנענדיגער בעפעלקערונג איז הייסט עס גאנץ שוצלאז. דריי שעה נאכדעם, ווי ס'וועט ערקלערט ווערען דער נייער וועלט-קריג, קען לאנדאן פערוואנדעלט ווערען אין א שטויס פון חורבנות, אונטער וועלכע ס'וועלען בעגראבען ווערען טויזענדער זקנים, קינדער און פרויען.

אין זיין נייעם בוך „די רעזולטאטען פון קריג" שרייבט פראפעסאר מאק דוגאל-יאנוס:

דער נייער קריג וועט בעדייטען א מאסען-אויסראטונג פון נעקאמבאטאנטען: מענער, פרויען און קינדער. ערשט מיט 20 יאהר צוריק איז אזא געדאנק געווען אן'אומזין, איצט ווערט ער בעהאנדעלט אלס אן'ערנסטע, נארמאלע פראגע. ס'איז גאנץ מעגליך, אז אין נאהנסטען קריג וועלען די קאמבאטאנטען בעזיצען אומבעגרענצטע צושטערונגס-מעגליכקייטען, וואס נישט אלע מאל וועט מען זיי אפילו קענען קאנטראלירען.

פראפ. מאק דוגאל רעכנט אויס די לופט-באמבען ווארפערס אהן פילאטען, די גיפט-גאזען, וואס זענען נאך נישט בעקאנט, און וואס ווערען ערשט געפרואווט אין די לאבאראטאריעס. די דאזיגע אויטאמאטישע צעשמעטערערס וועלען פאר די נעקאמבאטאנטען, וואס וועלען זיך געפינען אין מיטען מאל ברענגען דעם טויט נישט נאר דורך שטיקיגע גאזען, נאר פון דזשומע, כאלערע, טיף, נעלימאטקייט, משוגעת א. א. וו.

א מאל איז די סיבה פון קריג געווען א פשוטע: אין אלעם זענען שולדיג געווען די מלכים: א מאל האט געקעמפט איינער געגען דעם צווייטען אויס מורא, אז ער זאל אליין נישט אנגעגריפען ווערען, אמאל האט מען אנגעהויבען דעם קריג, ווייל דער שונא איז געווען צו שטארק, און אמאל — ווען ער איז געווען צו שוואך; אמאל האבען געוואלט אונזערע שכנים בעקומען דאס וואס מיר בעזיצען, און אמאל האבען זיי פערמאגט דאס, וואס ס'איז נויטיג געווען פאר אונז. און דאן פלעגט זיך אנהויבען א קריג, ביז מיר פלעגען בעקומען דאס וואס ס'איז נויטיג געווען פאר אונז, אדער מ'האט אפגענומען דאס, וואס ס'איז נויטיג געווען פאר'ן שכן.

דער גרויסער וועלט-קריג האט אבער בעוויזען, אז די קריגס-אפעראציעס רואינירען סיי די זיגער, סיי די בעזיגטע. עס איז פראנקרייך ארויס פון קריג אלס זיגערין; זי האט אפגענומען דאס, וואס זי האט געוואלט, און...

— פאר א פונט שטערלינג צאהלט מען איצט 125 פראנק, אנשטאט 25 פראנק ד.ה. אז דער פראנק האט קוים 20 פראצ. פונ'ם ריכטיגען ווערט.

איצט דערצעהלט מען אונז, אז גרויסע מלחמות ווערען ארויסגערופען דורכ'ן עקאנאמישען מאטעריאליזם, ד. ה. מיט זיין שטרעבונג צו פערשאפען זיך מערק אויף אפצוזעצען זיינע סחורות און שאפען די נויטיגע רויה-מאטעריאלען. אין א בוך קען מען דעם דאזיגען געדאנק בעגרינדען מיט ציפערען, דיאגראמען, מיט בעשטעטיגונגען פון עקאנאמיטען טעארעטיקער, אנגעהויבענדיג פון אדאם סמיט ביז קארל מארקס.

אבער אין דער ווירקליכקייט דארף דער „עקאנאמישער מאטעריאליזם" נישט קיין קריג, נאר שלום: נישט מלוכה-גרענעצען, נאר דאס אפשאפען די פערשידענע גרעניצען צווישען די פעלקער. אלס גרונד-באזיס פאר די אינטערנאציאנאלע האנדעלס-פערהעלטנישען קומט אלע מאל אין בעטראכט דער קרעדיט, דאס איז דאס מעכטיגע געוועהר, וואס פערוואנדעלט א מדבר אין א בליהענדען אאזיס, און אין דערזעלבער צייט איז עס אזא איידעל געוועב, וואס ביים ערשטען שאס פון קריג צעפאלט עס זיך אויף שטיקלעך.

דער עקאנאמישער מאטעריאליזם נויטיגט זיך אין מערק, אבער יעדער קרעמער פערשטעהט, אז ווען מ'רעדט ווע-

(ווייטער זעה 6-טע זייט).

נייער פאלקסבלאט
11 אויגוסט 1927.

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט
11 אויגוסט 1927.

11
דאנערשטאג
י״ג
אב תרפ״ז

אויגוסט
זון-אויפגאנג 3.41
זון-אונטערגאנג 7,25
לענג פון טאג 14, 12

אין דער קהלה

איז נעכטען געוועזן דער רעפע-רענט פאר יודישע עניים ביי דער וואיעוואדזשאפט.

(–) נעכטען איז געקומען אין דער לאדזער יודישער קהלה דער רעפערענט פאר יודישע עניים ביי דער וואיעוואדזטווע, ה' יונה שפער, וועלכער איז אויפגענומען געווארען דורכ'ן צייטווייליגען פרעזעס ה' ניימאן און סעקרעטאר ה' נאדעל.

ה' שפער האט זיך אינפארמירט וועגען דער ארבייט פון דער קהלה און צוגעזאגט צו שטעהן אין קאנטאקט מיט דער קהלה-פערוואלטונג.

דעמאנסטראציע

פון ארבייטסלאזע.

(ב) נעכטען אינדערפריה האבען זיך ווידער עטליכע הונדערט ארבייטסלאזע ס'רוב פרויען, אנגעהויבען פערזאמלען אויפ'ן גרינעם מארק און פון דארט זענען זיי אוועק אין דער ריכטונג צו דער וואיעוואדזטווע.

ביי די ציגעל-גאס איז שוין געשטאנען א גרעסערע אפטיילונג פאליציי, וועלכע האט די דעמאנסטראנטען נישט צוגעלאזט צו דער וואיעוואדזטווע.

די דעמאנסטראנטען זענען אבער דורך א זייטען-גאס אוועק ביז דער גדאנסקע גאס און פון דארט דורך די פאמיליען הייזער פון פאזנאנסקי'ס ארבייטער האבען זיי זיך ארויסבעקומען ביז דער וואיעוואדזטווע.

(–) די דעלעגאציע איז אריין אין דער וואיעוואדזטווע, וואו מ'האט זיי ערקלערט, אז די צווייטע וואך הויבען זיך שוין אן די עפענטליכע ארבייטען, ביי וועלכע א גרויסער טייל ארבייטסלאזע וועלען בעשעפטיגט ווערען.

נאך 60,000 זל.

פאר אינטעלעקטועלע ארבייטסלאזע.

(ב) נעכטען האט דער פאנד פאר ארבייטסלאזע דערהאלטען א ידיעה, אז פאר לאדז איז אסיגנירט געווארען 60 טויזענד זלאטעס פאר די אינטעלעקטועלע ארבייטער.

דאס אויסצאהלען פון די אונטערשטיצונגען וועט זיך אנהויבען אין דער אנדערער העלפט פון לויפענדען חודש.

(ס) אין צוזאמענהאנג מיט דער בעגרעניצונג פון דער אונטערשטיצונגס-אקציע פאר ארבייטסלאזע, וועלכע נעהמט אויף ארום די אינטעלעקטועלע ארבייטער, איז צוזאמענגערופען געווארען א ספעציעלע קאנפערענץ פון פארשטעהער פון אינטעלעקטועלע ארבייטער. די קאנפערענץ דארף זיך פארנעהמען מיט אויפזוכען מיטלען אפצושאפען די לעצטע פעראָרדנונג. די טעג וועט קיין ווארשא ארויספאהרען א דעלעגאציע, וועלכע וועט אינטערווענירען וועגען דעם צגין אין אלע סיים קלובען.

רעקרוטען

אויף דער צוגאב-קאמיסיע.

(ב) מארגען וועט אין לאקאל אויף פרוגאמא גאס 10 פארקומען א צוגאב-קאמיסיע פאר רעקרוטען. צו דער פאצאר-קאמיסיע דארפען זיך שטעלען מענער פון די יאהרגענג 1903, 1905 און 1904, וועלכע זענען ביז איצט נישט געשטאנען צום פאבאר.

דעם 29 טען ד. ח. וועט פארקומען א צוגאב-קאמיסיע פאר די יאהרגענג פון 1880 ביז 1903.

דער טראמוואי-שטרייק פערשארפט זיך.

(–) נעכטען אינדערפריה זענען די לאדזער איינוואוינער ווידעראמאל אומגעריכט געטראפען געווארען פון א

טראמוואי-שטרייק.

די לאדזער צייטונגען האבען זיך שפעט ביינאכט דערוואוסט וועגען דעם בעשלוס צו פערשטרייקען און געקענט וועגען דעם מודיע זיין די לעזער.

לויט די פריהערדיגע בעשלוסען פון די טראמוואי-ארבייטער האט דער שטרייק געדארפט אויסברעכען ערשט דעם 15-טען, אויב ביז'ן 13-טען וועלט נישט בעקומען קיין ענטפער פון דער טראמוואי-דירעקציע אויף די ארויסגעשטעלטע פאדערונגען.

דער פלוצלינגער שטרייק איז אבער נעכטען ארויסגעבראכען צוליב דעם, וואס **די טראמוואי-דירעקציע האט אהן שום סיבה אפגעזאגט פון דער ארבייט דעם פרעזעס פונ'ם טראמוואי-פעראיין. קראטשיק** און דעם ארבייטער מארטשיניאק, וועלכער איז געווען פארזיצער אויף דער פאר-לעצטער פערזאמלונג, אויף וועלכער ס'איז בעשלאסען געווארען צו ערקלערען דעם פראטעסט-שטרייק.

דינסטאג שפעט אין אוונד, ווען די טראמוואי ארבייטער זענען פריי געווארען פון דער ארבייט איז דעריבער אפגעהאלטען געווארען א פערזאמלונג, וועלכע האט בעשלאסען צו פערשטרייקען ביז די דירעקציע וועט צוריק צונעהמען צו דער ארבייט די אומגעזעצליך בעזייטיגטע ארבייטער.

נעכטען **אינם ערשטען שטרייק-טאג** האבען זיך ווידער, ווי ביי יעדען טראמוואי-שטרייק, בעוויזען אין גאס **אהן א שיעור אויטאמאבילען** פון פערשידענע מינען: אלטע, צעבראכענע, פון די צייטען, ווען פערד איז נאך געווען א נ'ארימאן און אנגעהויבען פיינט צו קריגען יודען... ס'האבען זיך אויך ארויסגעלאזט אין גאס אריין פערשידענע דראשקעס, בריטשקעס, לאסט-וואגענס מיט פראוויזארישע בענקלעך, ווארשאווער אויטאבוסען וכדומה פערקעהרס-מיטלען.

לאדז האט נעכטען בעקומען אן אויסזעהן ווי-אמעריקע און די פעטריקאווער גאס—ווי די „פייפט-עוועניו" אין ניו-יארק: די אויטאס לויפען ארויף און אראפ, פון גייער'ס מארק אויף אלט-שטאט און צוריק, און אויף די אלע לאקאמאציע-מיטלען געפינען זיך אויפשריפטען „50 גראשען". דאס איז דער פרייז פאר א דורכפאהר פון איין שטאט-טייל אין אנדערן.

עולם האט זיך באלד צוגעוואוינט צו דער נייער לאקאמאציע און זיך ברייטליך געפאהרען אין די אויטאס. אמעריקאניש מצסיג...

דערביי האבען די „לאדזער-מענשען" אין סאמע מיטען שטרייק נישט פערגעסען זיך צו וויצלען. אזוי האט מען זיך גערייצט מיט די בעזיצער פון חורשליכע און יאהר-טראמוואי-בילעטען און מ'האט זיי געמאלדען, אז-לויט א בעשלוס פון דער טראמוואי-דירעקציע קענען די דאזיגע בילעטען-בעזיצער פריי ג ע ה ן אויף די... שינעס.

וואס זאגען די טראמוואי-ארבייטער?

די פארשטעהער פון טראמוואיזשטען-פעראיין האבען אין צוזאמענהאנג מיט'ן שטרייק ערקלערט פאלגענדעס:

צוליב דעם, וואס אויף דער להסר-נעכטיגער אויסערגעוועהנליכער פערזאמלונג האבען נישט בעקענט אנטיילנעהמען אלע טראמוואי-ארבייטער, איז אויף נעכטען 6 אינדערפריה גערופען געווארען א צווייטע עקסטרא-פערזאמלונג.

דערווייל האבען זיך נעכטען די שטרייקענדע טראמוואי-ארבייטער געפונען א גאנצען טאג אויפ'ן שטח פון דער רעמיזע, ווייל ס'איז נעכטען פארגעקומען א זיצונג פון דער דירעקציע. די ארבייטער האבען געווארט, אז אויב די דירעקציע וועט צוריק בעשליסען צוצונעהמען די אפגעזאגטע ארבייטער, וועט דער שטרייק ת'כף ליקווידירט געווארען. מצד דער דירעקציע איז אבער אזא בעשלוס נישט אנגענומען געווארען און פון די טראמוואי-ארבייטער האט זיך קיינער וועגען דעם נישט געווענדעט.

נעכטען האט א דעלעגאציע פון די שטרייקענדע טראמוואי-ארבייטער מיט די ה"ה וואלטשאק און קאוואלסקי בראש **זיך געווענדעט צום וויצע-פרעזידענט וואיעוואדזקי** און איהם מיטגעטיילט וועגען די סיבות פונ'ם שטרייק.

דער וויצע פרעזידענט האט ערקלערט אז ער איז אשט מסכים מיט דער האנדלונג פון דער טראמוואי-דירעקציע און, אז אלס פארשטעהער פון דער קאמונאלער מאכט אין דער טראמוואי-דירעקציע וועט ער מיט אלע מיטלען פאדערן צוריק צוצונעהמען די אפגעזאגטע ארבייטער צו דער ארבייט.

דאן איז די דעלעגאציע אוועק אין דער וואיעוואדזטווע און איז אויפגענומען געווארען דורכ'ן

וויצע-וואיעוואדע לעוויצקי.

די דעלעגאציע האט ערקלערט דעם וואיעוואדע, אז דער הויפט-שולדיגער אין דעם קאנפליקט איז דער דירעקטאר פון דער טראמוואי-געזעלשאפט ה' ווערנער, וועלכער האט זיך איינגעשפארט, אז ער מוז אפזאגען די צוויי פארשטעהער פון די טראמוואי-ארבייטער. אין דער זעלבער צייט האבען די לאדזער אינדוסטריעלער, וועלכע האבען אויך אקציעס פון דער טראמוואי-געזעלשאפט, אויסגעדריקט זייער נישט-איינשטימיגקייט מיט דער האנדלונג פון דער דירעקציע.

דער וויצע-וואיעוואדע לעוויצקי האט געענטפערט, אז ער וועט זיך בעמיהען וואס שנעלער צו ליקווידירען דעם קאנפליקט.

די זעלבע דעלעגאציע איז אויך נעכטען געווען ביים **ארבייטס אינספעקטאר ה' חוישיכאווסקי**, וועלכער האט צוגעזאגט זיין אינטערווענץ.

אויך דער **רעגירונגס-קאמיסאר ה' איושיצקי** האט צוגעזאגט זיך צו פערשטענדיגען מיט'ן וואיעוואדע און ס'וועלען אנגענומען ווערען ענערגישע שריט, דער טראמוואי-שטרייק זאל קענען פערענדיגט ווערען.

היינט א זיצונג פון דער טראמוואי-פערוואלטונג.

היינט, דאנערשטאג, קומט-פאר א זיצונג פון דער פערוואלטונג פון דער לאדזער טראמוואי-געזעלשאפט.

אויף דער דאזיגער זיצונג וועט דעצידירט ווערען די פראגע וועגען טראמוואי-שטרייק. די זיצונג וועט זיכער זיין א שטורמישע, מחמת די פארשטעהער פון דער שטאטישער מאכט זענען נישט מסכים מיט דער האנדלונג פון דער דירעקציע.

אין משך פון נעכטיגען טאג האט דער פעראיין פון די טראמוואי-ארבייטער מיטגעטיילט וועגען די אנגעהערטע סיבות פון דעם שטרייק צו אלע לאדזער פעראיינען פון ארבייטער און די אינסטיטוציעס פון עפענטליכען בעדורף און אויך צו דער צענטראלע פון די טראמוואי-ארבייטער אין ווארשא.

דער שטרייק פערשארפט זיך.

נעכטען ביינאכט איז ווידער פארגעקומען א פערזאמלונג פון די שטרייקענדע טראמוואי-ארבייטער.

נאך א לענגערער דיסקוסיע איז בעשלאסען געווארען, אז דער **שטרייק זאל ווייטער דויערן**, ווען אפילו די דירעקציע וועט בעשליסען צוריק צוצונעהמען די אפגעזאגטע ארבייטער.

דער שטרייק זאל דויערן אזוי לאנג, ביז ס'וועלען נישט נאכגעגעבען ווערען די ארויסגעשטעלטע הוספה-פאדערונגען.

וואס זאגט דירעקטאר רינג?

דער דירעקטאר פון דער לאדזער טראמוואי-געזעלשאפט ה' רינג האט נעכטען ערקלערט אונזער מיטארבייטער, אז די דירעקציע האט בדעה נישט אפצוטרעטען פון איהר שטאנדפונקט און די אפגעזאגטע ארבייטער נישט צוצונעהמען צוריק.

אין אזא פאל, איז גאר צו ערווארטען, אז א סוף מאכען צום שטרייק וועלען נאר קענען די פארשטעהער פון דער מאכט.

אינטערווענץ ביים ארבייטס-מיניסטער.

נעכטען איז אויך ארויסגעפאהרען קיין ווארשא א דעלעגאציע פון די שטרייקענדע לאדזער טראמוואי-ארבייטער, כ״י צו קאנפערירען מיט'ן ארבייטס מיניסטער און איהם פארשטעלען די געשאפענע לאגע אין לאדז.

א הויז פאר גייסטיג-קראנקע יודען.

א זיצונג פון קאמיטעט צו איבערנעהמען דעם בעפרייטען בנין.

(–) נעכטען איז פארגעקומען א זיצונג פונ'ם קאמיטעט, וואס האט זיך געבילדעט אויף איבערצונעהמען דעם בעפרייטען בנין אויף א יודיש משוגעים-הויז אין ראדאגאשטש. צו דער זיצונג זענען געקומען די מיטגלידער פונ'ם קאמיטעט די ה"ה פרעזעס אדוו. אדאלף קאהן, די וויצע פרעזעסען לאוויניק א. יאגל, ד"ר קלאזענבערג און די ה"ה סט. יאראשעווסקי, דאקטאר ג. גיימאן, אינזש. לאנדא, אינזש. האלדבערג, אינזש. לעוויזאהן, אינזש. לענטשיצקי און די ה"ה זיגפריד לאנדא, ארטור גאלדשטאט, ראדמ. קראסוצקי, אבערמאן און ליבערמאן.

דער פארזיצער, אדוו. אדאלף קאהן האט אפגעגעבען א בעריכט, פון וועלכען ס'איז צו זעהן, אז דעם 5 ה. ח. איז די געביידע, וואס איז בשעתו געווען רעקווירירט דורך דער דייטשער אקופאציע מאכט, און שפעטער די גאנצע צייט געווען אין רשות פון ד. א. ק., איז איצט ענדליך איבערגעגעבען צוריק צו דער דיספאזיציע פונ'ם קאמיטעט ביים „דאבראטשינאשטש". דער צושטאנד פון די געביידעס איז אבער זעהר א קלאגעדיגער. די דעכער זענען צוריסען, ס'זענען נישטא קיין טירען און פענסטער. דעם אלגעמיינעם בוי איז אינמעגליך איצט צו פ'הרען, עס איז אבער אונבעדינגט נויטיג וואס-שנעל צו פערריכטען די דעכער און צומאכען די טירען און פענסטער.

מיט א לענגערער רעדע איז דאן ארויסגעטראטען לאוויניק יאגעל. ער האט אנגעוויזען, אז די פסיכישע קראנקהייטען האבען זיך אין די לעצטע יאהרען שטארק פערשפרייט צווישען דער שטעטישער בעפעלקערונג, בפרט צווישען די יודען. די שטעטישע הייל-אנשטאלטען קענען זיך קיין עצה נישט געבען אין בעפרידיגען בלויז א קליינעם טייל פון די קראנקע. און די דאזיגע קראנקע זענען א דאפעלטער פלאג: די קראנקע ווירקען אויף דער אומגעבונג און אין פיל פאלען רואינירען זיי ממש זייערע משפחות. א מענש מוז זיך ספעציעל אפגעבען מיט זיי און קען נישט דערווייל ארבייטען און פערדינען.

די יודישע געזעלשאפט אין לאדז האט זיך שוין לאנג אפגעגעבען א דין-וחשבון פון דער וויכטיגקייט צו שאפען אזא אינסטיטוציע און איצט ווען די זייטיגע שטערונגען זענען בעזייטיגט מוז מען אנגעמען אלע מיטלען, וואס שנעלער די הייל-אינסטיטוציע צו שאפען.

ער לעגט דעריבער פאר צו שאפען א קאמיסיע פון 2 פערזאן, וועלכע זאלען צוזאמענשטעלען א קאסטען-אנשלאג פון די נויטיגע ארבייטען, וואס מוזען שוין דורכגעפיהרט ווערען און ווענדען זיך צו א רייהע יחידים, כדי באלד צו שאפען די נויטיגע מיטלען דערצו.

דער פארשלאג איז אנגענומען געווארען, און די אויפגאבע האבען איבערגענומען די אינזשעניערען גאלדבערג און לעווינזאהן.

זי הייסט אסתר הארוויץ,

און איהר האנדעל בעשטעהט אין אויסברענגען פאלש געלד.

(פ) אין יוני איז אין א מאנופאקטור-געוועלב פון שרה קראנזילבער (פאמארסקא 8) אריינגעקומען א פרוי און איינגעקויפט א טראנספארט סחורה. ביים בעצאהלען האט זיך ארויסגעשטעלט, אז די פרוי האט ביי זיך מעהר נישט ווי איין 50 דאלאר-שיין. זי האט בעצאהלט די 50 דאלאר, גענומען א טייל פון דער געקויפטער סחורה און יעכ'ן רעשט סחורה האט זי געזאלט קומען אויף מארגען. ווען דער קונה איז אויף מארגען נישט געקומען נאכ'ן רעשט סחורה האט פרוי קראנזילבער אנגעהויבען בעטראכטען דעם 50 דאלאר-שיין און זיך ארומגעזעהן, אז דער באנקנאט איז א פאלשער. זי האט וועגען דעם באלד מיטגעטיילט אין אויספארשונגס-אמט. דארט האט מען לויט דער בעשרייבונג פעסטגעשטעלט ווער די קויפערין איז.

נעכטען האט א בעאמטער פון אויספארשונגס-אמט זי געטראפען אין גאס און ארעסטירט. אין אויספארשונגס-אמט איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז זי הייסט גיטל אסתר הארוויץ פון ווארשא. ווי ס'האט פעסטגעשטעלט די ווייטערדיגע אויספארשונג האט הארוויץ אין ווארשא שוין געמאכט פיל אזעלכע „טראנזאקציעס" און ווערט געזוכט דורך דער דארטיגער אויספארשונגס-פאליציי.

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Maja 16,
Telefon 11-24
מיגערליכע- און קינדער-קראנקהייטען
נעהמט אן פון 7–8, זונטאג פון 9–1

א קליינע אבער נעטע גזעלשאפט.

זיי ווילען דוקא קאנקורירען מיט דער מלוכה'שער געלד-דרוקעריי.

(§) מיט א צייט צוריק איז לאדז פער־פלייצט געווארען מיט פאלשע 20 זל.־באנקנאטען. די אויספארשונגס-פאליציי האט פעסטגעשטעלט, אז אין דער רעסטאראציע פון שמחה גאלדבערג אויף פולנאצנע 14 קומען זיך צוזאמען די פערשפרייטער פון די פאלשע שיינען.

נעכטען האט א גרויסע אפטיילונג פון דער אויספארשונגס-פאליציי פער־נומען אלע איינגאנגען פון דער רעסטא־ראציע און איז אריין אינעווייניג. ווען מ'האט דערזעהען די אגענטען, איז צווישען די אנוועזענדע ענטשטאנען א פאניק און פיל פון זיי האבען געוואלט ענטלויפען; מ'האט אבער קיינעם נישט ארויסגעלאזט. מ'האט אלע אנוועזענדע רעוויזירט און געפונען ביי זיי ביז 120 פאלשע 20 זלאטע-שיינען.

ס'זענען ארעסטירט געווארען: ישראל פיכטענצווייג, וואס האט זיך לכתחילה אנגעגעבען אלס לצווקאוויטש (לוטאמירסקא 19). אין דער פאליציי איז ער נאטירט אלס גנב און אלפאנס; לייזער קאפלאוויטש (אלעקסאנדראווסקא 22); מענדעל הערשקאוויטש (ערגיץ נישט איינגעמעלדען), שיינדעל מאראווסקא, א פראסטיטוטקע (ווסכאדניא 8), סטעפאן מארקעוויטש (זגוירסקא 38) און יאן אדאמטשיק (טאקאזשעווסקי 38). די ביידע ווערען דורך דער טאמאשאווער פאליציי גרונטעוועכט פאר פערשפרייטען פאלש געלד. אלע זענען ארעסטירט געווארען.

ארבייטער = אומרוהען אין זגערזש.

די ארבייטסלאזע דעמאלירען דעם ארבייטס - פערמיטלונגס - אמט.

(–) נעכטען האבען זיך אין זגערזש עטכעמאל איבערגע'חזר'ט די אומרוהען פון די ארבייטסלאזע, וועלכע האבען לויט דער נייער פעראָרדנונג פערלוירען זייערע אונטערשטיצונגען. די אר־בייטסלאזע, מיטטענס פרויען האבען זיך צוזאמענגעקליבען פאר'ן לאקאל פון מלוכה'שען ארבייטס-פערמיטלונגס-אמט (דאמבראווסקא 1), האבען זיך אריינגעריסען אין לאקאל און גע־דערט, אז די אנגעשטעלטע זאלען זיך שטעלען אן שפיץ פון דער דעמאנ־סטראציע, וועלכע זיי פירען. ווען די אנגעשטעלטע האבען זיך ענטזאגט דאס צו טון, האבען די ארבייטסלאזע זיי ארויסגעטריבען פון לאקאל און גע־נצה'יבען דעמאלירען דעם לאקאל.

די ארויסגערופענע פאליציי האט צו־טריבען דעם המון.

אין א קורצער צייט שפעטער, האבען זיך די ארבייטסלאזע ווידער פער־זאמעלט און אוועק מיט א דעמאנסטראציע צום מאגיסטראט, וואוהין זיי האבען זיך געוואלט אריינרייסען. די ארויסגע־רופענע ריטער-פאליציי האט אונטער־דריקט דעם המון, וועלכער האט די פאליציי בעווארפען מיט שטיינער. א דעלעגאציע פון די דעמאנסטראנטען האט זיך געווענדעט צום בורמיסטער, וועלכער האט צוגעזאגט צו אינטערווע־נירען.

די פאליציי האט דורכגעפיהרט א רייה ארעסטען.

ראדיא.

היינטיגער פראגראם:

ווארשא.

12,00 – צייט-סיגנאל, לופט-פליה און מעטעראלאגישער-קאמוניקאט, קאמוני־קאט פון „פאט" איבער-פראגראם.

3,00 ווירטשאפטליכער און מעטעראַ־לאגישער קאמוניקאט איבער'ן פראַ־גראם.

5,00 – פראגראמטיס פון דער אוני־ווערזיטעטס-אוניווערסיטעט: די ערעפנונג פונ'ם 7 אינטערנאציאנאלען קאנגרעס פון קא־טוילישע סטודענטען.

6,00 – טאנץ-מוזיק, טראנסמיסיע פון רעסטאראציע „נאסטראנאמיע".

7,00 – קאמוניקאטען פון פאט.

7,15 – פערשידענעס.

7,35 – „גרינס" פארלעזונג.

8,00 – לאנדווירטשאפטס-קאמוניקאט.

8,15 – אווענט-קאנצערט, טראנסמיסיע פון „שווייצער-טאל".

10,00 – לופט-פליה - מעטעראלאגי־שער קאמוניקאט, צייט - סיגנאל, קאמוני־קאט פון פאט, פאליציי-קאמוניקאט, איבערן פראגראם.

אין די אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען.

(§) היינט דיזשורירען די פאלגענדע אפטייקען: יורשים פון וואיטשיצקי (נא־פיורקאווסקי 27); וו. דאנילעצקי (פיע־טרקאווער 127); פ. אילניצקי און י. צימער (וואלטשאנסקא 37); יורשים פון ליפנוועבער (פרייהייטס-פלאץ 2); יורשים פון הארטמאן (מליגארסקא 1); י. קאהאנע (אלעקסאנדראווסקא 80).

קאנפערענץ

וועגען הוספה-פאדערונגען אין דער קראנקען-קאסע.

(ס) היינט קומט פאר די ערשטע גע־מיינזאמע קאנפערענץ פון פארשטעהער פון דער קראנקען-קאסע מיט די דעלע־גאטען פון ארבייטער-פעראיינען. ס'וועט ארומגערעדט ווערען די פראגע וועגען די היספה-פאדערונגען, וועלכע ס'האבען ארויסגעשטעלט די פארמאצעווטען פון דער קראנקען-קאסע. די הוספות זאלען בעטרעפען פון 25 ביז 30 פראצענט. די פערוואלטונג פון דער קראנקען-קאסע האט בעשלאסען אפצוווארפען די פא־דערונגען פון די ארבייטער, ווי לייגט פאר איבערצופראגען די אפטייק-ארבײ־טער אונטער א קאטעגאריע פון מלוכה־בעאמטען; די ארבייטער ווארפען אב דעם פארשלאג.

א מיטינג

וועגען דעם וועלט-הריג.

(–) היינטיגען שבת וועט אין זאל „וועגוס" (מליגארסקא 15) פארקומען א מיטינג א. ד. ט. „13 יאהר נאכ'ן אויסברוך פון וועלט-קריג. מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען די ה"ה אביגדור, מאגעלאק, כאלארסקי און ארנעק.

שטרייק

אין קאסטען-פאבריקען.

(ב) די ארבייטער פון די קאסטען-פאבריקען האבען ארויסגעשטעלט פא־דערונגען צו העכערען דעם לוין אויף 40 פראצענט. צוליב דעם, וואס ביז איצט האבען די פאבריקאנטען נישט בעגעבען קיין ענטפער, זענען נעכטען די ארבייטער צוגעטרעטען צו א שטרייק.

דעפעשע

וועגען סאכא וואנזעטי.

(ס) די פערוואלטונג פון לאדזער פעראיין פון האנדעלס-אנגעשטעלטע האט נעכטען ארויסגעשיקט א דעפעשע צום פרעזידענט פון די פעראייניגטע שטאטען קולידוש מיט א פראטעסט גע־גען טויט אורטייל אויף סאקא און וואנזעטי. די דעפעשע פאדערט צו בע־פרייען ביידע אומשולדיגע פער'משפט'ע

שטיצע

פאר חדרים און ת"ת.

פאר א רייה חדרים און ת"ת איז אנגעקומען שטיצע פון „עזר הצורה", וואס איז אפצונעמען ביים סעקרעטאר מענדעלזאהן (ציגעל-גאס 49) היינט און מארגען פון 12 ביז 2.

נאך די שפעטע דארף קומען א פער־וואלטונגס-מיטגליד מיט'ן שטעמפעל. דאס געלד וואס ס'וועט נישט אפגענו־מען אין די 2 טעג וועט צוריקגעשיקט ווערען אין „עזר העזרה".

ת"ת של הרב מייזל; ת"ת ליפאווע 31; ת"ת דאלוטשאט; ת"ת אלעקסאנ־דראווסקא 13; ת"ת ציגעל-גאס 59; ת"ת זאכאדניא 56; מחזיקי הדת; אהבת תורה; שומרי-הדת נייערס ראיאן; יסודי התורה גייערס-ראיאן; יסודי התורה פ.-שולץ 37; יסודי התורה קילינסקא 116; קרן התורה.

Dr. med. H. LUBICZ

צעגעלניאנא 43, טעל. 41-52.
ספעציאליסט פאר הויט, וענעריש און מא־נער-שוואכע קראנקהייטען.
מיט עלעקטרא-קוואר-לאמפען (קוואר-אויספאל)
נעמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אוונט.

געדענקט

ארויסצושטעלען די פרייזען!

(§) דער רעגירונגס - קאמיסאריאט דערמאנט, אז אין אלע שויפענסטער דארפען ארויסגעשטעלט ווערען פרייזען פון די אויסגעשטעלטע סחורות, א חוץ דעם דארפען אלע סגעהענגען ווערען אין די געשעפטען „צענניקעס". ספעציעלע קאמיסיעס וועלען קאנטראלירען, צי די פעראָרדנונג ווערט אויסגעפיהרט. די סוחרים, וועלכע וועלען נישט אויספיה־רען די פעראָרדנונג, וועלען בעשטראפט ווערען ביז 3 חדשים אדער 10 טויזענד זלאטעס.

געראטעוועט

א קינד פון טויט.

(אי) נעכטען אין דער פריה איז ביי פיעטריקאווער ארונטערגעפאלען אונטער'ן צוג טשענסטאכאוו-לאדז דער 7-יעהרי־גער חיים גרינבאום. דער דרוזשניק האט אין דער לעצטער מינוט אנגעכאפט דאס יונגעל ביי דער האנד און איהם אבגעראטעוועט דאס לעבען. דאס יונ־געל האט נאר 2 אבגעשניטענע פינגער. דער פערוואונדעטער איז אבגעפיהרט געווארען אין יודישען שפיטאל.

„שומרי שבת"

אין שאבלער'ס ראיאן.

נעכטען איז אין לאקאל פון דער קהלה-פערוואלטונג פארגעקומען א זי־צונג פון דעם שומרי-שבת קאמיטעט.

ס'איז בעשלאסען געווארען צו גרינ־דען אן אפטיילונג פון שומרי-שבת אין שייבלערס ראיאן און פיהרען דארט אן אגיטאציע פאר שמירת שבת.

א געשרעג

אין מיטען נאכט.

(–) נעכטען נאכמיטאג איז אויף עק פאדזשעטשנע און סטאדאלגיאנא ענט־שטאנען א געשלעג צווישען עטליכע פערזאן. ווען ס'איז אנגעקומען פאליציי, זענען די שלעגער זיך צולאפען, איבער־לאזענדיג אויפ'ן ארט זייערס א צושלא־גענעם קאלעגע, א געוויסען מיכאל הייריך. אין א שווערען צושטאנד איז דער פערוואונדעטער אפגעפיהרט גע־ווארען אין פאזנאנסקי'ס שפיטאל.

געפונען

א טויט קינד.

(§) נעכטען האט דער פאטראלירענ־דער פאליציאנט געפונען אין מאניע'ר וואלד א טויט קינד פון 3 חדשים.

דאס קינד איז איבערגעשיקט געווא־רען אין שטאטישען פראזעקטאריום.

די אינטענסיווע ארבייט

פון דער לאדזער יודישער טעאטער-סטודיע.

די לאדזער יודישע טעאטער-סטודיע, וועלכע געפינט זיך אונטער דער לייטונג פון דיכטער מ ש ה בראדערזאן, האט לעצטענס פון זיך שפענגליך גאר־נישט געלאזט הערען. דערפאר איז אבער איבערליך זעהר פיל און אינטענ־סיוו געארבייט געווארען.

ביי דער מיטווירקונג פון דעם קינסט־לער ה' ראמאן ראזענטאל זענען צו־גענייט און איינצושיסירט געווארען א רייה סצענישע ארבייטען און מיניא־טורען, אין וועלכע די יונגע און פע־היגע סטודיענטען - ארטיסטען ווייזען ארויס פיל פערשטענדניש און טאלענט.

אין דער לעצטער צייט איז גאר ענערגיש געארבייט געווארען ביים אויפשטעלען די בעריהמטע מיסטעריע פון ביינוש שטיינמאן „משיח בן יוסף".

מיט דער רעזשי און קינסטלערישער לייטונג ביים אויפשטעלען די פיעסע פערנעהמט זיך דער יונגער און בע־גאבטער יודישער קינסטלער פון פראג ה' ל. נאסעס, וועלכער איז פון זיין זייט, זעהר צופרידען פון דער ארבייט און לייסטונגען מצד די סטודיאנטען.

גאר אינגיכען וועט די לאדזער יודי־שע טעאטער סטודיע ארויס אין דער עפענטליכקייט און ווייזען זיך פאר דעם לאדזער יודישען טעאטער-עולם אין א רייה סצענישע ארבייטען.

לאמיר האפען, אז מיר וועלען נאך פון די יונגע ארטיסטען האבען נחת און זיי וועלען ווערען די קערנדלעך פאר דעם קינסטלערישען יודישען טע־אטער אין לאדז.

גארטען-פערוויילונג אין „העלענאוו"

שטיצט „לינת-הצדק".

היינטיגען זונטאג קומט פאר אין העלענאוו א גרויסע גארטען-פערוויי־לונג, איינגעארדנעט דורך „לינת הצדק".

די פערוויילונג זאגט צו צו זיין זעהר אינטערעסאנט. ס'זענען צוגע־גרייט פויזענדער פאנטען, וועלכע יע־דער וועט האבען די מעגליכקייט צו געווינען. ס'וועלען אויך זיין א סך אי־בעראשונגען.

קומט אויף דער פערוויילונג היינ־טיגען זונטאג! שטיצט לינת הצדק!

סערגעי ראדאמסקי

דער בעריהמטער העלדען-טענאר אין לאדז.

אויף זיין דורכרייזע פון פאריז קיין מאסקווע, האט נעכטען געוויילט אין אונזער שטאדט דער וועלט בעריהמטער אפערע זינגער דער יונגער רוסישער טענאר סערגעי ראדאמסקי.

סערגעי ראדאמסק, וועלכער שטאמט איצט א טורנע איבער איראפע, איז געווארען אנגאזשירט נאך רוסלאנד דארט אויפצוטרעטען אין פערשיעדענע שטעדט. דער קינסטלער איז נאך געכ־טען אבגעפאהרען קיין מאסקווע וואו ער וועט האבען דעם ערשטען אויפ־טריט.

ווי מיר דערוויסען זיך וועט סערגעי ראדאמסקי אויף זיין צוריקקעהר פון רוסלאנד קיין אמעריקא אויך בעזוכען פוילען, וואו ער איז שוין אנגאזשירט אויפצוטרעטען מיט קאנצערטען אין לאדז און אין ווארשא.

עס איז כדאי צו בעמערקען, אז דער בעריהמטער קינסטלער שטאמט פון פוילען און איז געבוירען אין לאדז.

פערקלענערונג פון קרעדיטען

וועגדונג פון „באנק פאלסקי" צו פריוואטע בענק.

(ס) די לעצטע טעג האט די „באנק פאלסקי" אנגעוויזען א רייה גרעסערע פריוואטע בענק אין לאדז אויף דער נויטווענדיגקייט צו פערקלענערן די קרעדיטען זייער קליענטעלע אויף 50 ביז 60 פראצענט. די פריוואטע בענק זענען צוליב דעם געצוואונגען צו בעגרענצען די דיסקאנטא-קרעדיטען, וואס האט זיך שוין אנגעשלאגען אויף דעם היגען געלד-מארק. נאך א געווי־סער אפשאצונג פיהלט זיך ווידער א דוחק אין מזומן, צוליב דעם האט זיך די פריוואטע דיסקאנטע געהעכערט ביז 3 פראצענט. אין די היגע אינדו־סטריעלע און הוהישע קרייזען האט די לאגע ארויסגערופען א געוויסע בע־אונרוהיגונג.

ליטע

קומט קויפען ביי אונז סחורה.

(–) נעכטען זענען קיין לאדז געקו־מען פארשטעהער פון ליטווישען סוחר־טום. נאכדעם ווי זיי האבען זיך בע־קאנט מיט די היגע אויסארבייטונגען, האבען זיי בעשלאסען גרעסערע האנ־דעלס טראנזאקציעס. ס'איז ווערט צו דערמאנען, אז ביז איצט האט ליטע איינגעקויפט טעקסטיל-אויסארבייטונגען אין ענגלאנד און דייטשלאנד.

א זעלבסטמארד.

(–) נעכטען אין אוועגד איז אין הויז נומ. 4 אויף פאמארסקא גאס בע־גאנגען זעלבסטמארד די 23-יעהריגע סטעפאניע פיאטראווסקא. די זעלבסט־מערדערין האט אויסגעטרונקען א גרע־סערע דאזע זאלץ-זויערע.

אין א שווערען צושטאנד איז די זעלבסטמערדערין אבגעפיהרט געווארען אין ראדאגאשטשער שפיטאל.

שרפות.

(§) נעכטען נאכמיטאג האבען זיך אין אין דער גאלאנטעריע-געוועלב פון חיים בראשטשאווסקי (נאוואמיעסקא 6) אנגע־כאפט סחורה - אפפאלען. אין איין אוי־גענבליק האט זיך דאס פייער איבער־געטראגען אויף די סחורות, וועלכע האבען זיך געפונען אין געוועלב.

ס'איז באלד גערופען-געווארען אנ' אפטיילונג פון פייער-לעשער, וועלכע האבען נאך א שעה ארבייט דאס פייער פערלאשען. דער היזק איז נאך נישט פעסטגעשטעלט-געווארען.

(–) נעכטען נאכמיטאג איז אין רוזא־פאביאניק, אין הויז פון בידערמאן'ען אויסגעבראכען א שרפה. בעת ס'זענען אנגעקומען די לאדזער פייער-לעשער, איז שוין דאס גאנצע הויז געשטאנען אין פלאמען. נאך צוויי שעה ארבייט האט זיך איינגעגעבען די פייער-לעשער צו פערלעשען די שרפה. דער היזק איז זעהר גרויס.

אראפגעפאלען

פון א רושטאוואניע.

(§) נעכטען איז אויף זשגאווסקא-גאס נומער 41 געשעהען א שרעקליכער פאראפאל, וועלכער האט שיער נישט געקאסט דאס לעבען פון אן'ארבייטער.

ביים רעמאנטירען פון דעם הויז איז געווען פערנומען דער מויערער-ארבייטער גאוולאנסקי. פלוצלינג האט ער פערלוירען דאס גלייכגעוויכט און אראפגעפאלען פון דער רושטאוואניע. דער פאל איז אבער געווען א גענוג גליקליכער, ווייל דער ארבייטער איז ארויס נאר מיט לייכטע בעשעדיגונגען פון קערפער.

אין א גוטען צושטאנד האט די „ני־כע הילף" איבערגעלאזט דעם אומפאר־זיכטיגען מויערער אויפ'ן ארט.

פון די פוילישע קור-ערטער.

(א בריוו פון קריניצע).

קריניצע מענטלט זיך מיט יעדען יאָהר און פרעטענדירט שוין ביסלעכ-ווייז צו פערנעמען דעם אויבען-אָן צווישען אונזערע אויסלענדישע און אינ-לענדישע קור-ערטער.

אויסנאַצייכענדיג זיך מיט איהרע פרעכטיגע לאַנדשאַפטען, ווילעס, פּאַר-קען, בעדער א. א. וו., איז זיך קריני-צע אַלץ מעהר מתקנא אָן די אויסלאַנ-דישע קור-ערטער אויך אין הלכות פריי-זען אויף לעבענס-מיטעל און וואוינו-נגען. די לעצטע שוועריגקייטען ביים בעקומען אויסלענדישע פּאַסער האָבען בענעבען די קריניצער הויז-אייגענטי-מער און פענסיאָנאַט-בעזיצער אַ'אויס-רייד אויפצושרויפען די וואוינונגס-פרייזען ביז צום העכסטען גראַד. גלייכצייטיג. ווערען אין קריניצע כסדר געבויט אַלץ נייע הייזער און ווילעס אין, דער שמח פונ'ם קור-אָרט וואַקסט פון יאָהר צו יאָהר.

און דאָ שפּויסען מיר זיך אָן אין קריניצע אויף אַ מערקווירדיגער עקאָ-נאָמישער ערשיינונג: דוכט זיך, אַז מיט דער אַלץ וואַקסענדער צאָהל פון נייע הייזער און ווילעס האָבען זיך גע-דאַרפט פערקלענערען די וואוינונגס-פרייזען, בעת, אַז די פּרעקוואַנץ פון קור-געסט האָט זיך היי-יאָהר בעדייטענד פערקלענערט לגבי די פריגע יאָהרען; אין דעם, מראַך אַלע טרוואַר-טלגען און קאַלקולאַציעס, זענען די וואוינונגס - פרייזען געבליבען די זעל-בע „אויפגעשרויפטע" און נאָך ביי אַ שטאַרקער שטייגערונגס-טענדענץ.

וואָלט עס נאָך אפשר נישט אַזוי גע-וואונדערט די קור-געסט, מחמת דער, וואָס קלערט זיך שוין יאָ אויס צו פאָהרען קיין קריניצע, ריכט זיך לכתחילה אויף דעם „ערגאַניגען" פון אויפגעשרויפטע פרייזען און טון צוריק-קומען מיט אַ לאָך אין קעשענע,-אָבער ווען איז דאָס געווען, ווען אויך די בעקוועמליכקייטען וואָלטען ענטשפּרע-כען די צעצע אויפגעשרויפטע פרייזען. אָבער דוקא אין דער היגיענע ווערען

די גרעסטע טייל קור-געסט ענטוישט די קריניצער הויז- און פענסיאָנאַנט-אייגענטימער האַלטען טאַקע אין איין זאָרגען וועגען בעקוועמליכקייטען, אָבער... פאַר זיך אַליין און נישט פאַר די קור-געסט. זיי האָבען טאַקע די אַמביציע צו פערגלייכען זיך מיט די גרעסטע אויסלענדישע קור-ערטער אין הלכות פון פרייזען און אויסליידיגען די קעשענעס פון די קור געסט. אָבער נישט אין הלכות פון געוויגען די אָנגער-קענונג אין דעם ציחרוי פון די זעלבע קור-געסט. דערמיט ערקלערט זיך אויך, וואָס ס'פערקלענערט זיך פסדר די פרעק-ווענץ פון קור-געסט אין קריניצע.

ווענען דיעטע קוכען פאַר חולאים קען מען דאָ אפילו נישט חלומ'ען. אפילו אַזאַ, מ'שטייגט געזאָגט, קאָמפאָרט, ווי עלעקטרישע בעלייכטונג, געהערט דאָ צו איינעם פון די גרעסטע לוקסוסען, מחמת אין דאָס רוב ווילעס פון הייזער איז עס נאָך נישט בנמצא, מען האַלט ערשט אין בויען אַ נייע עלעקטראַווניע, און דערווייל בעדאַרף מען דאָ האָבען די גרעסטע פּראַקטיק. ביי אַרייננצי-ציהען עלעקטרישע בעלייכטונג לאָמש אין איין צימער פון אַ גאַנצער ווילע.

מען קען אָבער דערביי נישט פער-לייקענען, אַז אויף די געסט, וואָס קו-מען אַהער צום ערשטען מאָל, מאַכט קריניצע זעהר אַ גינסטיגען רושם מיט איהר אויסערליכען אויסזעהען.

דאָס פעהלען פון בעקוועמליכקייטען און די אויפגעשרויפטע פרייזען שפּיגלען זיך מעהרסטענטיילס אין דער היים, אָדער עס דינט אַלס טעמע פון גע-שפּרעכען אויף די כל-המיגים דאַנסינגען און פּראָמענאַדען, אָדער אויך ביים צונויפקומען זיך אין די בעדער און קוואַלען,-אָבער אויסערליך שיינט דאָ אַלץ אין גלאַנץ. ווי אין אַ'געכט איי-ראָפּעאישען קור-אָרט. די אויבענאויסע

היי-יאָהר נייע בעדער מיט די פרעכטי-גע פּראָנאַדען, די שיינע און פרעכטיגע ווילעס. בעזונדערס אין דער געגענד פון די „דעפּטאַקעס", די פרעכטיגע פּאַרקען, פאָנטאַנען, קיזלען א.א.וו. זע-נען טאַקע מוסטער-ווערק פון אַרכי-טעקטאָנישער קונסט. האָט אונז קוועלט, אַנקוקענדיג זיך אויף דאָס אַלץ. אָבער די קעשענע דאַרף אויך קוועלן.

יעצט ווילען אין קריניצע ביי 6,000 קור געסט, דערין ביי 60 פּראָצענט יודען פון כמעט גאַנץ פּוילען, וועלכע שרעקען זיך דאָך נישט אַזוי פאַר די קוואַלע אַנ-קוועמליכקייטען און אַרויפגעשרויבטע פרייזען און קומען דווקא קיין קריניצע.

די לעבענס-קאָסטען מאַכען אויס פון 14 ביז 20 גילדען טעגליך (4 מאָל עסען) צימערען פאַר איין פּערזאָן אין כמעט אוממעגליך צו בעקומען, דאָס גלייכען אויך וואוינונגען. די פרייזען אויף וואַ-נעס זענען פון 3 ביז 5 גילדען אין די אַלטע בעדער, און 5.50 אין די נייע אויסגעבויטע.

מען שמועסט, אַז די קור פערוואַל-טונג האָט בעשלאָסען נישט פּרוביר-צוגעבען קיין קאָנצעסיעס אויף צונ-יאָגאָסטען די איינגעזעסענע פון די ניי אויסגעבויטע הייזער און ווילעס צוליב דעם פּאָסעק, וואָס די הויז-אייגענטימער האָבען דאָ היי-יאָהר איינגענומען, ס'וואָלט טאַקע געווען אַ יושר.

צווישען די חשוב'סטע געסט, וועלכע פערברענגען דעם היי-יאָהריגען סעזאָן אין קריניצע, איז כדאי צו דערמאָהנען דעם וויצע-פּרעמיער ביירטעל, דעם קראָקויער וואָיעוואָדע דר. אָווסקי. דעם יודישען סענ. בראָדע, די בעקאַנטע ליטעראַטען: באַ-זשעליאַסקי, יעלין רובים און קאָרנעל מאַקושינסקי, ווי אויך אנד. בעקאַנטע מוזיקער, אַרטיס-טען און געזעלשאַפטליכע עסקנים.

ראובן בין.

גאַנץ ראַנדאָן—אַ באַרג אַש.

(ענדע פון דער 3-טער זייט).

גען סוחרים, מיינט מען נישט די אָפּ-געריסענע שלעפּערס, נאָר די רוהיגע, פּערמעגליכע, פרידליכע מענשען.

דאָס זעלבע איז אויך מיט איגטער-נאַציאָנאַלע מערק. דער „אימפּעריאַליזם" האָט נויטיג אַ מאַרק מיט אַ רוהיגער, רייכער, פרידליכער און אַרבייטסזאַמער באַפעלקערונג, וואָס האָט געלד און פערדינט קרעדיט-צוטרוי. דער קריג אָבער שאַפט נישט קיין נייע מערק, נאָר ער צושטערט נאָך די אַלטע. אַט בעקלאָגט מען זיך אין אַלע אינדוסטריעלע לענ-דער, אַז די מערק זענען פעראָרימט געוואָרען פון דעם אַלעם איז צו זעהען, אַז די מיינונג וועגען דעם אַז מלחמות שאַפען דעם עקאָנאָמישען אים-פּעריאַליזם, וואָס נויטיגט זיך אין מערק איז נישט ריכטיג.

די סיבה פון אַ קריג איז איצט נישט די עה-צן-נייצינקייט פון מלכים: די וואָס זענען נאָך פערבליבען אויף זייערע טראָנען זיצען זיך גאַנץ רוהיג; די סבה איז אויך נישט דער עקאָנאָמישער אימ-פּעריאַליזם, ווייל פאַר דער עגטוויקלונג פון דער אינדוסטריע און קאַפּיטאַל זע-נען קודם כל נויטיג שלום ושלוה; און דאָך ווערען די מלחמות אַלץ גרויזאַמער און שרעקליכער, און דער גאַהצנוסטער קריג וואָס שוין זיין אַ בלויזע פערניכ-טונג.

ס'זענען נישטאָ קיין סבות פאַר'ן קריג. די איינציגע ניבה דאַרף מען זוכען אי'ם מ'טען משוגעת. וואָס כאַפּט אַרום פּעריאָדיש די מענשליכע געזעלשאַפט. דער קריג דאָס איז אַ גייסטיגע קראַנק-הייט, וואָס איהר איז אונטערגעוואָרפען דער נאַרישער אונגליקליכער מין פונ'ם צווייפוסיגען געשעפעניס, וואָס האָט זיך שטאָלץ אויסגעמיילט אין אַ בעזונ-דערען מין-„Homo Sapiens".

דיאָנעאַ.

זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20

גאַסטראָלען פון די ליבלינגס-געסט אויס אַמעריקאַ

אַננאַ און היימאַן יאַקובאָוויטש

שבת, דעם 13-טען האַלב 4 נאָכמיטאָג צו ביליגע פרייזען

געלד, ליבע, שאַנדע

לעבענסבילד אין 4 אַקטען פון זאַלאַטאַרעווסקי. הויפּט-ראָל „סאָניע"—אַננאַ יאַקובאָוויטש וועלכע איז אָנערקענט אַלס די איינציגע סאָניע און זינגט אַ ניי ליד מאַראַל-פּרעדיגער".

שבת, דעם כ'1-טען אויגוסט 9 אין אָוועגד צום ערשטען אויפטריט פון דער בעוואוסטער סוברעטין אסתר זעווקינא (פון ריגאַ) און דעם געזאַנגס-ליבהאָבער ישראל בירנבוים (פון ריגאַ)

חנה'טשע אין אַמעריקאַ

לעבענסבילד אין 4 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ פון ראַקאָוו.

הויפּט-ראָלען: „חנה'טשע"—אסתר זעווקינא, „סטעי"—ישראל בירנבוים

זונטאָג, דעם 14-טען אויגוסט, 9 אַ זייגער אין אָוועגד

דער גאָט פון ליבע

לעבענסבילד אין 4 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ פון שטיינבערג. רעזשי ה. יאַקובאָוויטש

הויפּט-ראָלען: „מעי"—אַננאַ יאַקובאָוויטש, „סיימאָן"—היימאַן יאַקובאָוויטש.

צום שלוס קאָנצערט מיט אָנטייל פון: זעווקינא, בירנבוים, גאָלבירסקי, בווילין

מאָנטאָג, דעם 15-טען אויגוסט 9 אַ זייגער אין אָוועגד

גרויסע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג פון 80 גר. ביז 2.50

די גרינע כלה

לעבענסבילד אין 4 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ פון סיגאַל, רעזש. היימאַן יאַקובאָוויטש.

הויפּט-ראָלען: „גאָלדעלע"—אַננאַ יאַקובאָוויטש, „זעליג"—היימאַן יאַקובאָוויטש

ס'נעמט אָנטייל פולער: בעזמאַן, מאַכאַוואָטקאַ. מאָדערמאַן. מינער: פּריצל, אייזענבערג. באַלאַבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, גייהויז, פאַליאַנסקי בווילין

אַדמיניסטראַטאָר: א. בעזמאַן. גיזנעס-לייטער: מאַכאַראָווסקי.

בילעטען אויף אַלע פאָרשטעלונגען צו בעקומען אין פילהאַרמאָניע-קאַסע.

אַנאָנס! אין פּאָרבערייטונג די גרויסע קאָמישע פּיעסע מיט געזאַנג און טענץ „די פוילישע חתונה".

די מאָסקווער אַרטיסטען פון „הבימה"

האָבען אויך אָנערקענט אַז די שענסטע פאָטאָגראַפיעס. פּאָר-טרעטען ווערען קינסטלעריש אויסגעפערטיגט נור אין דעם

— ערשטקלאַסיגען פאָטאָגראַפישען אַטעליער —

„PARISIENE"

69 ברזשעזשינער 69

צוגאַנג מיט'ן טראַמוואַי נומער 1.

Dr. med. I. WAJNBERG

Cegielniana 47, tel. 26-02

אינערליכע קראַנקהייטען, מאָגען, פאַר לונגען און האַרץ-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונגען אין קינסטליכע בערג-זון.

נעמט אָן פון 3—4 נאָכמיטאָג און פון 4—5 דער רעסטניצע „האַלקאַ".

די, וועלכע אַזעוו האָט פערראַטען.

בעאַרבייט פאַר'ן „נייעם פאָלקסבלאַט" לויט 125) פּעריסיידענע מאַטעריאַלען פון ל. בראַנט.

דיזעלבע אינבעדיינונג, וואָס סטופּאַניאַק, אַז אַזעוו'ס פרוי, מענקינאַ, האָט נישט געוואוסט וועגען דער אמת'ער ראָלע פון איהר מאַן, טיילען אויך אַלע אַנדערע, וועלכע האָבען איהר גע-קענט. אויך לויט די אינפאָרמאַציעס פון דער אָכראַנע האָט מענ-קינאַ גישט נאָר נישט געהאַט קיין שום שייכות צו איהר מאַנ'ס פּראָוואָקאַטאָרישער טעטיגקייט, נאָר זי האָט וועגען דעם גאָר-נישט געוואוסט. ראַטאַיעוו, וועלכער האָט דאָך אַזעוו'ן גוט גע-קענט, שרייבט וועגען דער מענקינאַ:

„מיר איז בעוואוסט, אַז אַזעוו האָט חתונה געהאַט אין מאָסקווע אין יאָהר 1899—1901 (ד דאָטע שטימט נישט: אַזעוו'ס בעציהונגען מיט מענקינאַ האָבען זיך אָנגעהויבען מיט צעהן יאָהר פריהער, ווען זיי זענען נאָך געווען אין דער שווייץ, ל. ב.) מיט דער יודישע מענקינאַ, מיט וועלכער ער האָט זיך דערנאָך בעזעצט אין אויסלאַנד. אריבערפאָהרענדיג אין יאָהר 1902, צו-ליב מיינע דינסט-פליכטען, קיין פּאַריז, האָב איך דאָרט בעטראַ-כטען ליובאָוו אַזעוו (ליבע מענקינאַ, ל. ב.); זי איז געשטאַנען נאָהענט צו די פּערזאָנען, וועלכע האָבען פערנומען אַ צענטראַ-לע שטעלונג אין דער פּאַרטיי, ווי ברעשקאָ-ברעשקאָווסקיא א. אַ. אינגיכען איז מיר גאַנץ גענוי בעקאַנט געוואָרען, אַז זי איז אַ מיטגליד אין דער פּאַריזער גרופּע פון דער אויסלענדישער ס.

ר. ישער אָרגאַניזאַציע און אַז זי איז זעהר גוט אינפאָרמירט וועגען די ענינים פון דער דאָזיגער אָרגאַניזאַציע. זי איז קיין-מאָל קיין געהיימער אַגענט פון דער רוסישער מלוכה-פּאָליציי נישט געווען, און איך האָב געוויסע גרונדען אָנצונעהמען, אַז זי האָט זיך נישט משער געווען וועגען אַזעוו'ס דינסט אין דער פּאָליציי".

וואָס אָנבעלאַנגט אַזעוו'ן גופא, האָט ער קאַטעגאָריש בעהויפּט, אַז נישט זיין פרוי, נישט עמיץ אַנדערש פון זיין פאַ-מיליע, האָט גישט געוואוסט וועגען זיין אַרבייט אין דער אָכראַנע. אין דעם בריף צו לאָפּוכינ'ען, אין וועלכען אַזעוו האָט געבעטען דעם גענעראַל-דירעקטאָר פון פּאָליציי דעפּאַרטאַמענט נישט פערראַטען איהם פאַר דער פּאַרטיי, האָט אַזעוו געשריבען:

„איך וועל מיר ערלויבען אויסצודריקען די האָפנונג, אַז איהר וועט געהמען אין אַכט מיין גורל און — דער עיקר — דעם גורל פון מיין פאַמיליע. זיי ווייסען פון גאָרנישט, זיי

מיר ווענדען די אויפמערקזאַמקייט פון אונזערע חשוב'ע לעזער, אַז מאָרגען, פרייטאָג, דעם 12-טען אויגוסט הויבען מיר אָן צו דרוקען

אַן'אויסערגעוועהנליך אינטערעסאַנטע קאַפּיטעל

— פונ'ם ווערק —

„די, וועלכע אַזעוו האָט פערראַטען"

א. נ.:

„ראַבינער מזא"ה און ישוב'ס אַזעוו".

פערמאָגען גאָרנישט. אַלע וועלען זיך פון זיי אָפּקעהרען, זיי וועלען געטויט ווערען אינאייגענם מיט מיר, אויב נישט פיזיש — איז מאָראַליש".

דיזעלבע קאַטעגאָרישע בעהויפּטונג, אַז די פרוי האָט לחלוטין נישט געוואוסט וועגען זיין טעטיגקייט אַלס פּראָוואָקאַטאָר, האָט אַזעוו איבער'חזר'ט פאַר בורצעוו'ן, ווען זיי האָבען זיך בעגע-גענט עטליכע יאָהר נאָך דער דעמאַסקירונג אין פראַנקפורט אַם מאַין. אַזעוו האָט זיך דעמאָלט אָפענהערציג מתודה געווען פאַר בורצעוו'ן, ער האָט איהם דערצעהלט די געשיכטע פון זיין פערראַט, אָבער דעם כבוד פון זיין פרוי האָט ער פערטיידיגט: די פרוי זיינע, האָט ער בעהויפּט אין דער סאַמע קאַטעגאָרי-שער פאָרם, האָט וועגען קיין שום זאַך נישט געוואוסט.

די דאָזיגע וידוי פון אַזעוו'ן פאַר בורצעוו'ן האָט בעוואוי-זען אויף דעם בעריהמטען מאָסקווער ראַבינער ד"ר יעקב מאַז'ן צו ברייטען זיין מיינונג וועגען אַזעוו'ס פרוי. אין די זכרונות פון ראַבינער מזא"ה געפינען מיר אַ העכסט אינטערעסאַנטען עפּיזאָד וועגען דער בעקאַנטשאַפט פון מזא"ה'ן מיט אַזעוו'ן. די ערצעה-לונג פון ראַבינער מזא"ה'ן פיהרט אונז אַריין אין דער פאַמיל-יען סביבה פון אַזעוו'ן, בעקענט אונז מיט דעם אינערליכען לעבען פון דער דאָזיגער משפּחה, מיט אַזעוו'ן אין זיין יודישער סביבה. די ערצעהלונג פון ראַבינער מזא"ה וואַרפט אויך אַ שיין אויף דער פראַגע, וועלכע אינטערעסירט אונז דאָ: צי האָט אַזעוו'ס פרוי געוואוסט וועגען דעם, אַז איהר מאַן איז אַ פּראָ-וואָקאַטאָר. די ערצעהלונג פון ראַבינער מזא"ה איז אַזוי אינטע-רעסאַנט און כאַראַקטעריסטיש, אַז מיר וועלען זי ברענגען אינ-גאַנצען, אַזוי ווי זי איז איבערגעגעבען אין די זכרונות פון פערשטאָרבענעם פיהרער פון דער מאָסקווער יודישער קהלה.

ראַבינער מזא"ה דערצעהלט:

(פאָרזעצונג קומט)

ווי לעבט זיך אחינו בני ישראל אויף דאטשע?

וואס כ'האב געזעהען און געהערט אין דאטשע לוטאמירסק.

עס זענען פארהאנען שטעט און שטעטלעך אין גאט'ס וועלטעל, וואס לעבען טמעט גארנישט פאר זיך, נאר אלץ פאר יענעם.

אויך לוטאמירסק האט פון אייביג אן געהאט איהר ראלע אין לעבען: א מאן האט נישט געלעבט בשלום מיט'ן ווייב, וואו איז מען געפאהרען זיך גט'ן? — קיין לוטאמירסק!.. און פערצייטענ'ס, ווען לאדז אפילו האט נאך קיין אייגען בית-הקברות, היינט א גוטען טאג, נישט געהאט, וואו האט מען באגראבען? — אין לוטאמירסק!

היינט אבער, בעוונותנו הרבים, האט זיך דאס רעדעלע געגעבען א דרעה איבער: מ'מעג שוין שטארבען פראנק און פריי אומעטום — יעדע שטאט און שטעטעל האט זיך שוין, ברוך-השם, זיין בית הקברות... מענער מיט ווייבער מעגען זיך גרומרייסען, ווי די קעץ — יעדער ווינקעל-מורה-הוראה קען די קונצן פון געהמען און אפגא'ן, מ'ברויך זיך נישט מטריח צו זיין, און פאהרען מיט די פלוניתע'ס ערשט קיין לוטאמירסק... עדער אריבערשלעפען דארט אהין דעם פעקעל געבעטע און דארט שטארבען, מ'קען דאס עסק מאכען אין פרשטאבעטען אויער, אי מ'פארשפארט צייט, אי עס קאסט ביליגער און צו קבר-ישראל קומט מען סיי ווי...

וצהט נעביך לוטאמירסק אויס, ווי אנ'אלטער, אפגעקומענער נגיד, וואס דרעהט זיך ארום איינער אליין אין דער אפגעלאזטער, בריות'ר דירה און חלומ'ט פון יענע אלטע גוטע צייטען, ווען אי א רב, אי א שמש, אי א הקדש-מאן, אי א חברה-קדושה — אלץ האט זיך „נאזשיוויעט" און היינט פייפט דער דלות דורך אלע זיבען לעכער און גראבעלט ביי דער נשמה מיט קעציטשע נעגעל:

— הע, ר' נח, וואס עס זיין דער תכלית פון זיצען אין מארק און גענצען דער זון אין פנים אריין?

גראבעלט זיך ר' נח, א ייד, א זקן אין דעם שיטערען בערדעל און פסק'ט אפ.

— ש'גיט, יודען, מ'דארף עפיס זוכען אנ'אייצע.

נו, זוכט מען טאקי, ווער אין א שקעטעלע דעם לעצטען שמעקטאבאק, ווער אין ווסטענטעשעל, דאס לעצטע ביסעל שיטען צו דער ליולקע און מ'טרייסט זיך:

— ש'קשה, יודען, נארנישט געזאגט, דאס אלטע געפעלע לעבט נאך... און דער אלטער גלח, וואס קומט גראד אנצוביין מיט'ן בריטען, צעשאסקעטע האט אין דער האנד, זעצט זיך אויך אוועק מיט „א מאכוואלאני" אויפ'ן בענקעל און ווארפט אויך א צוויי — דריי ווערטער:

— קוראי, זשידקי, די „נאדזשיעיא" מען נישט „ספראדאיען" — גאט האט נאך מעהר, וויבאלד ער האט אוועקגעגעבען.

די לעטניקעס אבער נישט זיי זארגען זיך, נישט זיי זוכען עצות, מ'לעבט דעם זומער-לעב, ווי גאט האט געבאטען, מ'זיצט צלעגנטע אין וועלדעל און מ'שפילט זיך אין בלינצעלעך, מ'דערצעהלט זיך אנעקדאטען פון פושקינען... פין פראנק יאנוס'ן, באט איז ארום און ארום, רויטע, גרינע, געלבע און אלערליי קאלירענדיגע פאפיילעס אויף די קעפ, פון אלע זייטען הילכען אפ געלעכטערלעך, אז עס דאכט זיך, דאס אלטע לוטאמירסקער וועלדעל, האט זיך גענומען א שפייגעל-פארצאציע, עס לעבט ווידער אויף און עס שרייט: ח"ש ימינו כקדם... און די לוטאמירסקער הערכען זיך איין פונוויטען און שאקלען מיט די קעפ:

— אז זיי האבען דען עפיס צו זארגען די פרעסערס!..

פארנאכט צו, ווערט דאס שטעטעל אויפגעלעבט, דאס קומען די לעטניקעס א פון וואלד, דרעהען זיך נאך א צוויי — דריי מאל ארום אין מארק און ווערען פארשוואונדען אין די כאטקעס אריין, ביסלעכוויז, ביסלעכוויז, פאלט די לוטאמירסקער זקנה צוזאמען און געהט שלאפען, ווי אנ'אלטע קוואקע אויף דער גזשענדע און אין מארק בלייבט נאך שטעה, ווי א שמוציגער פלעק אויף געלבע, אלטע לייוונט, א פערד און וועגעלע און ארום — א פאר מענער, וואס זענען געקומען אויף שבת צו גאסט און פאהרען דאס יעצט אהיים און ווארטען מיט'ן אויסרוהען זיך אויף נאך פארשוינען... און דער בעל-עגלה, א יונג, ווי א דעמב, מיט א גרויסע וואנסעס, האלט די בייטש אין דער האנד און דרשנט:

— אז מיינער, האט נישט אויף דער ריסארקע צוואנציג יאטלעך, וויל ער זיך פון ארט נישט ריהרען.

— ווי אזוי ווערט איהר דאס ארויספאקען צוואנציג פערשוין אויף איין וועגעלע?

שטעהט דער בעל-עגלה און קוועטשט צו אנ'אייגעל:

— וואס דען האט עך געמיינט. מיט די ענגעפרעסטע „קאלדוגעס" וועט עך קהיימפאהרען? — ס'וועט עך אביסעל איינפרעסען — דער מיוועל פט ענק נישט געהמען!..

רעדט דער עולם שוין גארנישט, און איז מקבל באהבה דאס באלעגולעש אנצוהערעניש — אבי מטראפען לופט געכאפט!

און מ'ווארט געדולדיג — א ברירה האט מען? — ביז עס עפענט זיך ערגיץ אויף א טויער און נאך א פערשוין קומט צו צו דער איינציגער ריסארע און אזוי ווערט דאס רעדעל פון די ווארטענדיגע פערשוינען, וואס אמאל בעדכאטער, אלע שווייגען, יעדען נאגט עפיס אין הארץ: איינעם איז א שאד פארלאזטע פון ווייב און קינדערלעך, א צווייטער האט ווידער צוגעראבט „פאצעלערקע" א וועקסעלע אין דער באנק צו צאהלען... אזוי האט יעדער זיין פעקעל פאר זיך — פארגעווארטען פון זיך די קליינטשט שטעלדיגע לופט און מ'פארט אין דער גרויסער שטאדט מאכען לעבנצעשעטען, ווערען זיי, ציווארטענדיגע, לופט-פערשוינדלעך, וואס אמאל קלענער און איינגעקערעטער הינטער דער משא פון דער אנגעקערגער נאכט, בלויז דער באלעגולע, וועלכער איז, הפנים, שוין מיד געווארען ווארטענדיג אויף נאך „פערשוין" רעגעלט זיך אויס און צעוואקסט זיך אין דער פינסטערניש, ווי א גוזונדער דעמב, האקט איבער די שטילקייט:

— נו, ווערט'ס צוזעצט, פעשוינדלעך מא'מער פאהרען, און דער וואגען — א פיזמער שטיק, קלערט זיך דורך דער לוטאמירסקער אלטקייט אדורך, ווי אנ'אלט-פארגעסענער חלום און עס בעגלייט איהם מיט א מעקען דער קהל'שער, היימלאזער צלם, וועלכער איז אזוי אלט, ווי לוטאמירסק אליין...

י. שרה'לעם.

Dr. med. H. NADEL
17 פיעטריקאווער 17
ספעצ. פון אינערליכע קראנקהייטען
צוריקגעקערט.
נעהמט-אן פון 4 — 6 אין אווענד

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטפערען אויף יורידישע אנפראגען, וואס ווערען צוגעשיקט נאר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.
יורידישע אפטיילונג
פון „נייעם פאלקסבלאט"
בלויז דערלאנגענדיג אט דעם קופאן אויף א יורידישע עצה דארף צוגעלייגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט געשריבען. אויף אנפראגען אהן קופאן וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.
גילטיג דעם 11 אויגוסט 1927.

5969. א לעזער פון טאמארסק.
ס'איז א פראגע וועגען וואס האנדעלט זיך איינבעגליך: צי וועגען א פריוואט-חוב אדער א שטייער.
אין ערשטען פאל אויב ס'זענען נישט פארהאן קיין אנדערע זאכען מעג מען אפילו די איינציגע מאשין סעקוועסטרירען און צווייטען פאל — נישט.

5970. א בושקושינער.
פערקויפען דאס פעלד קאנט איהר נישט. איהר קאנט עס אבער פארפאכטען אויף איניגע דזשערדזשאווע.

5971. 1002.
די אמנעסטיע איז טאקע נישט חל אויף די מיליטער-פליכטיגע פערזאנען, וועלכע זענען ארויסגעפאהרען פון לאנד בעת דער סאוויעטיש-פוילישער מלחמה און האבען זיך נישט תיכף רעגיסטרירט אין די ערטיגע פוילישע קאנסולאטען, דאגעגען איז די אמנעסטיע יא חל בנוגע א בעשולדיגונג פאר נישט רעגיסטרירען פון די, וועלכע האבען זיך שוין געפונען אין אויסלאנד פאר דער פוילישער אומאפהענגיקייט.

5972. שעפס.
די היפאטעק-ליטונג האט נישט קיין רעכט פון איינענעם איניציאטיוו צו קוועסטיאנירען די ריכטיגקייט פון די גרעניצען איהר קאנט אויך נישט ארויספאדערן פון דער היפאטעק דעם אָריגינאל פון רעיענטאלנע אקט און איהם פערבייטען מיט אנ'אפשריפט.

1973. מ. ב. פון סטאדאליניצע.
אלץ איינס צי די פערזאן ווערט צוגעצוינגען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט אלס גנב, פאסער אדער בעטייליגט זיך אינגאנצען נישט אין פראצעס, ווערען די גענב'עטע זאכען פון איהם אפגענומען און צוריקגעגעבען דעם איינענטליכען בעל-הבית.

1974. אשר ב-ן.
נאך 5 יאהר ווערען פערלעטערט אלע ארט פראצענט-תביעות.

5975. L. C. פון 6, שערפיצן 30.
פונקט אזוי ווי דער הויזווירט קען בעקומען אויפ'ן לאקאטאר אנ'עקסמיסיע פאר נישט צאהלען אין משך פון 2 קווארטאל דירהגעלד קען דער לאקאטאר אויך עקסמיטירען דעם סוב-לאקאטאר אויף דעם זעלבען סמך. א סוב-לאקאטאר דארף באצאהלען אנ'ענטשפרעכענדע טייל פון דער אלגעמיינער סומע דירה-געלד.
וואס שייך דעם ספסוך וועגען די בעקוועמליכקייטען, קען דאס געריכט ווענדעגעל דער ארוישאנער רעזיגמעשי פעסטשטעלען א בעשטימטע סומע פרעמד-דירה-געלד פאר דעם פערגומענעם דירכ'ן סובלאקאטאר צימער. דער הויפט-לאקאטאר האט אבער אין אזא פאל דאס רעכט צו פאדערן ביז 30 פראצ. פון דער בעטרעפענדער לויפענדער סומע דירה-געלד א הוספה.

5976. אנ'אבאנאמענט פון זאלאדניע.
ס'האנדעלט זיך נישט בלויז אין דער עלטער פון פאטער, נאר אין דעם אומשטאנד צי איז ער פאקטיש אנגעוויזען אין אייער פערדינסט.

5977. בן חיים.
א חוב דער שטראף איז נישט אויסבעצאהלט, אז איהר זאלט אריינגעצויגען ווערען אין אקטיווען דינסט, וואס שייך דער שטראף איז אפהענגיג פון דעם אומשטאנד, וואו איהר האלט זיך אויף אין משך פון דער גאנצער צייט אין לאנד, אדער אין אויסלאנד. אויב אין לאנד איז דער ענין א מילדערער. אין ערגסטען פאל דראהט אייך א שטראף אימסגעפער 1 יאהר.

Zapisujcie się
na członków Ligi Obrony Powietrznej Państwa.

אין פלאמען פון ליבע און האס

(ראמאן).

(85

— איך ווענד זיך צו אייער מענשליך געפיהל... איהר זענט דאך אנ'אפיציר, און איהר זענט קוראי געבילדעטער פון די דאזיגע זעלנער!.. עס קען דאך נישט זיין, אז דער מנגדיר זאל פון אייך מאכען אנ'אכזר... איהר האט אויך א מוטער... און אפשר האט איהר אויה" אויך זיהן... גיט זשע א טראכט...

— איך בעט אייך, ענטפערט אויף מיין פראגע!.. ענטפערט!.. איך בין נישט שולדיג דערין, וואס עס איז מלחמה!.. איהר עסטרייכער האט די אליין אנגעהויבען!..

— אזא איז, הייסט עס, אייער ענטפער? פרעג איך אייך, איז עס מיין שולד, וואס מען הרג'עט, וואס מען מארדעט? איצט אין דעם מאמענט איז דאך נישטא קיין מלחמה! פאר אייך שטעהט אנ'ארימע שוואכע פרוי!.. האט מען דען אייך אנגעזאגט, איהר זאלט זיין אזוי אומבארחמנות'דיג!

די אומגליקליכע פרוי לוריע האט שוין כמעט נישט געוואוסט, וואס עס טוט זיך מיט איהר, און וואס זי רעדט.

דער צווייטער אפיציר האט די גאנצע צייט געשוויגען; ער איז אפ אין א זייט און גערויכערט.

לסוף האט ער נאר אפגעשאקעלט דעם אש פון פאפיראס און מיט א פאמעליכער, גלייכגילטיגער שטימע געזאגט, אנגוויזענדיג מיט די אויגען אויף ביידע ברידער:

— די גלייכסטע זאך וועט זיין, אז מ'וועט זיי ביידען דערשיסען!

דער פרוי לוריע איז א דורך א שוידער איבער'ן גאנצען לייב. זי איז געשטאנען, ווי א פערגליווערטע, דריקענדיג מיט די הענד איהר שטערן, בלאנדזשענדיג מיט די אויגען, און קוים פערשטעהענדיג, וואס ארום איהר קומט איצט פאר.

פלוצים האט זי זיך האסטיג א קאהר געטון צו ביידע אפיצירען, וועלכע האבען עפיס שטיל גערעדט מיט'ן אונטער-אפיציר באלדיראוו, און געזאגט צום אפיציר, וועלכער האט געהאלטען אין רויכערען:

— הערכע, וואס איך וועל אייך זאגען! קיין ווארט זאלט איהר נישט פערגעסען, ווייל ווען עס וועט אנקומען דער טאג פון שטראף זאלט איהר דערמאהנען אין מיינע ווערטער...

— רעדט אייך, רעדט, וויפיל אייך גלוסט זיך! — האט זיך דער אפיציר ציניש אנגערופען.

— איהר וועט שוין קיינמאל מעהר נישט זעהן רוסלאנד...

— כע, כע! זי איז שוין א מכשפה אויך!

— איהר וועט אבער נישט שטארבען אין שלאכטפעלד, בעת'ן קאמף... איהר וועט אויסגעהן בחרפה פון א קראנקהייט אין אנ'אמבולאנס אלס אנ'עובר בטל...

דעם אפיצירס פנים איז עטוואס בלאס געווארען.

זיין האנד האט זיך א ציה געטון צום רעוואלווער.

דער צווייטער אפיציר האט איהם אפגעהאלטען, פרקלערענדיג איהם אויף דייטש:

— לאז געמאך, דאס איז א משוגענע!

— און איהר — האט זיך די פרוי לוריע געווענדעט צום צווייטען אפיציר — און איהר וועט שוין אויך נישט דערלעבען צו זעהן רוסלאנד... אבער, אלס גליקליכערער פון אייער חבר, וועט איהר געפינען אייער טויט אויפ'ן שלאכטפעלד.

— א דאנק אייך, מאטש פאר אזא טובה!

— און איהר — האט זי זיך געווענדעט צו באלדיראוו'ן — וועט שטארבען פון א קויל אין הארצען.

באלדיראוו האט זיך בעמיהט א שמייכעל צו טון, אבער זיין געמאכטער שמייכעל איז איהם געלם געווארען אין דער באָרד.

איהם איז תיכף בעקומען אויפ'ן זינען, אז ווען די דאזיגע ארימע פרוי זאגט איהם פאר דעם אמת, וועט ער דאך שוין קיינמאל אין לעבען נישט זעהן זיין הייס-געליבטע פרוי, קאטיע און די דריי קינדער זיינע, וועגען וועלכע ער הערט א מינוט נישט אויף צו טראכטען, און זעהט שטענדיג פאר די אויגען.

דער אונטער-אפיציר איז דאך געווען א פשוט'ער חייל-וקים, וואס האט געגלויבט אין גורל און אין פאראויסזאגענען.

ער האט געהאט אמונה אין דער פרוי לוריעס רייד, און א שרעק האט איהם ארומגענומען.

און די פרוי לוריע, דערווייל האט געדראהט מיט איהרע אויסגעשטרעקטע, ציטערדיגע הענד:

— געדענקט! געדענקט!

דער אפיציר, וואס האט גערויכערט, האט איהר דאן איבערגעשלאגען:

— נו, משוגעת, ס'וועט גענוג זיין מיט דיין קראקעניש אויף היינט! מיר דארפען נישט האבען דיינע נארישע נביאות'ן...

— ניין, ניין! — האט די פרוי לוריע אויסגעשריגען — איך וועל פון דאנען נישט אפטרעטען! אויב איהר ווילט אומברענגען די צוויי אומשולדיגע קינדער, טא ברענגט זיי אום אויף מיינע אויגען!.. לאמיר טאקי זעהן, צי וועט איהר האבען די דרייסטקייט דאס צו טון... יא, דער'הרג'עט זיי אויף מיינע אויגען, נידערטרעכטיגע פחדנים! אויסוואורפען!

— מיר ווילען נאר איינעם... מיר בעטען דאך אייך מיט גוטען, ווייזט אונז אליין אן, וועלכען...

— איך קען עס נישט, און איך בין עס נישט מחויב צו טון!

— אויב אזוי — האט זיך אנגערופען דער אפיציר — וועלען ביידע שטארבען!

(פארטזעצונג קומט)

פּאַרערט איבעראַל
נאָר פּאַטענטירטע
פעלד-בעטען
פּראָדוצירט פון דער פאַבריק-מאַרקע
PALMA-PATENT
פאַר הײַלנטע מיר גאַראַנטירען.
אויך שטענדיג אויף לאַגער און פּרייזען אויפגעטהאָלן ניקעל-בעטען, קינדער-בעטען, מאַטראַסען, קינדער-וועגעלעך, שעזלאָנגעס און נײַטמאַשינען.
ביליגסטע פּרייזען: רעלעלטע באַדינונג ביליגסטע פּרייזען!
לאָדז, פּולנאָצנאַ 24.

נייעסטע און מאָדערנסטע שײַטלען
ווי אויך פּאַלקעס און האַלבע פּאַלקעס
פון פּרימאַ איטאַליענער האָר, גוטע אויסאַרבייטונג, רעעלע באַהאַנדלונג, בעקומט מען קאַמיענאַ 5, 2-טען הויף לעבען אײַנגאַנג, 2. שטאָק בײַ מאָרזשוצקי.

א פּריווילעגיע
אלם בופעטאַרוע ווי אויך אַ לערן-יונגעל אויף טערמין ווערען פון זאָפאָרט געזוכט אין דער צוקערניע בײַ מ. י. נורא, זגיערסקאַ 8.

רעטשניצע
פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
פון ערצטליך-רענטגענאָלאָגישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד״ר ראַמאַווסקי	גאָז, האַלז, אויערן קר.	11-10 3-2, 7½-6½
ד״ר רוזשאַנסקי	הויט- און געשלעכטס-קר.	11-10, 2-1
ד״ר גאָלדשטיין-פּאַלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	2-1
ד״ר יוסטמאַן	נערווען-קראַנקהייטען	2-12
ד״ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	12-10 5-4
ד״ר פּאַפּיערני	פרויען- און געבורטס-הילף	1-11½ 6-5
ד״ר קאַנטאָר	ביאָרגישע-קראַנקהייטען	5 4 2-1
ד״ר ווײַנבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	1-11 7-5½
ד״ר סטופּעל	רענטגען	12-2 6-4
א. גראָדזענסקי	צאָהן-ארצט	7-3
נ. ראָזען	צאָהן-ארצט	2-9

צאָהן-באַהאַנדלונג, בעלײַכטונגען, פּאָרצעלאַן, פּלאָמבען, א. א. וו. בײַ דער לעטשניצע איז נעעפענט געוואָרן
רענטגען-אינסטיטוט
אײַלונג פון הויט-קראַנקהייטען מיט קוואַרץ (פּאַרע) מיט רענטגענאַפּאַראַטען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלײַכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, לעקטריזאַציע, אַלע כעמישע אַנאַליזען. א קורס פאַר שוועסטער. אָנמעלדונגען נעמען שטראַלאַך (שקאָלאַרנאָט) פון 4—5 נאָכמ. די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאַג. ... די שטאָט.

שפּאָרט געלד
פון אַלטע בינדעס און קראַוואַטען ווערט איבערגעמאַכט אויף נייע שלייפעלעך און קראַוואַטען, ווי אויך פאַרשידענע בינדעס צו ווענדען, און אויך פון נייע שטאָפען צו ביליגע פּרייזען. בײַ
הערשקאָוויטש, וואָלבאָרסקאַ 31.

חילסטו בעזיצען די:
העברעאישע שפּראַך
אין וואָרט און שריפט מיט'ן דקדוק? ווילסטו קענען שרײַבען יעדעס מיט'ן נייעם לימוד־אַרישען סטיל? ווילסטו זײַן בעקאַנט מיט אונזער 4 טויזענט-יעהריגער היסטאָריע לויט גרעץ און דובנאָוו? זאָלסטו זיך ווענדען (אָהן אונטערשיד פון געשלעכט) צום לעהרער
א. איטקין, קאָנסטאַנטינער-גאַס 33,
פּראָנט, פּרייז שפּאָט-ביליג! ערפאָלג גאַראַנטירט! 984

אוי גוואַלט, וואָס טוט מען צום שווים פון די פיס?
חילפט איהר פטור ווערען פונ'ם שווים פון די פיס און פונ'ם שלעכטען ריח, לויפט גיך צום צײַטונגס-פּערקויפער פּיעטריקאָווער 21 און קויפט דעם אמת'ן בעוואוסטען פּראַשעק
„ראַדיאָל"
אויך קענט איהר דאָרט בעקומען אַ גוט מיטעל צו וואַנצען און העריכע גאַראַנטירט אויף אַ גאַנצען זומער. געדענקט דעם אַדרעס: פּיעטריקאָווער 21, בײַם צײַטונגס-פּערקויפער.

2 נאַטיץ-ביכלעך
זענען פערלוירען געגאַנגען געהענדיג פון שרעדניאַ ביז ווידזעווסקאַ. דער ערליכער געפינער ווערט געבעטען עס אָפּצוגעבען בײַם שנײַדער, אויף קעלבאַך-גאַס 19. 784

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צוריקגעקעהרט.
זאַכאָדניאַ 57 (צענעלג.19)
טעלעפאָן: 19-94.
ספּעציאַל-ארצט פאַר הויט-און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
נעהמט אָן פון 9—10 פריה און פון 5—8 אָוו. פרויען פון 5—6 ספּעציעלע ווארטע-זאַל. 603

Dr. med.
BRAUN
פּאָלודניאָוואַ 32
טעלעפאָן 40-26
צוריקגעקעהרט.
ספּעציאַל-ארצט פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע.
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָך-אויסטער)
נעמט אָן פון 9—11 פריה און פון 5 — 8 אָוונט

Dr. med.
W. ŁAGUNOWSKI
הויט- און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע
42 Gdańska 42
נעהמט אָן פון 9 ביז 10 פריה, פון 2—2⁴⁵ נאָכמ. פון 8—9 אָוו.
איז צוריקגעקעהרט.

Dr. med.
A. MAZUR
נאַרוטאָוויטש (רוזשנע) 44
אויערן און האַלז קראַנקהייטען שטימע און שפּראַך-פעהלערען (שטאַמלען א.ז.וו.) נעמט אָן פון 12—2 און פון 6³⁰—8³⁰ אָוו.

רעכער
צו גייהען אויף דער מאַשין ווערט אָנגענומען בײַ
ג. נאַרדמאַן
29 צעגעלניאַנאַ 29

אַנאָנסען
אין
„נ. פּאָלקסבלאַט"
האָבען דעם
גרעסטען ערפאָלג.

OGŁOSZENIE.

Opierając się na Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 lutego 1926 r. „O regulowaniu cen przetworów zbóż chlebowych, mięsa i jego przetworów oraz odzieży i obuwia przez wyznaczanie cen" (Dz. U. Rz. P. Nr. 18, poz. 101) na Rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 31 sierpnia 1926 roku o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszedniego użytku (Dz. U. Rz. P. Nr. 91, poz. 527 art. 8), oraz na uchwale Magistratu m. Łodzi Nr. 355, z dnia 16 kwietnia 1926 roku — niniejszem podaję do wiadomości mieszkańcom m. Łodzi co następuje:

Uchwałą Magistratu m. Łodzi Nr. 762 z dnia 10 sierpnia 1927 roku zostało stwierdzone, że ceny na przetwory zbóż chlebowych obecnie kształtują się zniżkowo i wykazują silną tendencję do dalszych zniżek, wobec czego Magistrat postanowił skorzystać z uprawnień wymienionych w wyjaśnieniu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr SA. 445 w sprawie stosowania Rozporzędzenia Rady Ministrów o regulowaniu cen (par. 2) i w związku z tem uchwałę swą Nr. 513 z dnia 31 maja 1927 roku w sprawie wyznaczonych cen maksymalnych ostatnio obowiązujących na przetwory zbóż chlebowych uchylić i nie wyznaczać cen maksymalnych na wyżej wymienione artykuły spożywcze w okresie 7 dni od daty niniejszego ogłoszenia.

Łódź, dnia 11 sierpnia 1927 roku.

WICEPREZYDENT m. ŁODZI
W. GROSZKOWSKI.

781

איך קויף און פערקויף
מעבעל
רוהעבעטען, טעלצען, ניי-מאַשינען, גאַרדעראָבען, סאָמאָוואַרען א. ז. וו. און צאָהל די העכסטע פּרייזען
א. ווייצמאַן נאַרוטאָוויטש 19
(דזיעלנאַ)
אין פּעצאל-געוועלב, (פּריוואַט-וואוינונג שענקעוויטשאַ 29) ווי מיר איז שטענדיג דאָ פּערש. געניצטע מעבעל און גוטען צושטאַנד צו פערקויפען. 1388

לעטשניצע
פון דאָקטוירים (ספּעציאַליסטען)
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
עפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונט

ד״ר וואָלינסקי	גאָז, האַלז, אויערן-קר.	4-3
ד״ר קערשנער	קינדער-קראַנקהייטען	12 9½, 5 4
ד״ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	1-11
ד״ר לובימאָוו	הויט- און געשלעכטס קר.	2-12
ד״ר שווײַנפעלד	נערווען און גײַסטליכע קר.	1-3
ד״ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	12.30-1
ד״ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	1 -
ד״ר בערנשטיין	פרויען און געבורטס-הילף	4-5

אַנאַליזען-קאַרטער פיר, שאַר ד״ר שטערנבערג, מיר שטעלען א. ז. וו. ספּעציעלע שטראַלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג, אַנגינעס, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, מאַסאַזשען, עלעקטרישעס. אויף פאַרלאַנג — וויזיטען אין שטאָט. — און לאַבאָראַטאָרישע אַנאַליזען אַלע אָרט אַנאַליזען, ווי אורין, פליסיגקייטען און בלוט. 2370
אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.
בײַ דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען א רענטגענאָלאָגישער קאַבינעט
מיט נעהמען אָן

ד״ר זילבערשטיין	צאָהן-ארצט	2—10 נ״מ
ד״ר לאָזשינסקאַ סטאַראָפּאָלסקאַ	צאָהן-ארצט	7—3

קינסטליכע ציינער, קראָנען, פּלאָמבען א. ז. וו. די לעטשניצע איז אויך עפען זונטאַג.

LEKARZ-DENTYSTA צאָהן-ארצט
St. GELBERG
זאַכאָדניאַ 15, טעל. 31-08
הײַלט גאַנץ פּערפעקט ציהן און מונד-קראַנקהייטען, צאָהנציהונג אָהן שמערצען, הײַלט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציינער. נעהמט אָן פון 9—12 פריה און פון 3—7 אָוונט. ביליגע פּרייזען. 1481

LEKARZ-DENTYSTA—צאָהן-ארצט
M. KARABANOW
וסכאָדניאַ 31 (אין הויף) טעלעפאָן 59-09
הײַלט, פּלאָמבירט ציהט ציינער גאַנץ אָהן שמערצען, קינסטליכע ציינער אָהנע גומען און רעפּערירען זיי שנעל און ביליג. אויסגעפירט.
נעהמט אָן פון 9 פריה ביז 8 אין אָוונט. 1195
לעטשניצע פּרייזען. בעראַטונג אומזאָנסט.

דאַנטיסט פון צאַהנטעכניק
י. ביטענסקי
5 קאָנסטאַנטינער 5
נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָוונט.
אָרטיגע פּרייזען בעראַטונג אומזאָנסט

Lśniąco biała
staje się bielizna, jeśli konserwuje się ją przy pomocy pierwszorzędnej jakości „mydła Kołłontay z prałką". Mydło to posiada miły zapach i pieni się wspaniale, ponieważ wytwarza się je tylko z szlachetnych tłuszczów roślinnych. Skutkiem tego w praniu nie ucierpi nigdy bielizna, którą dziś tak trudno uzupełnić. Tysiące gospodyń przekonały się, że piorąc „mydłem Kołłontay" ochrania się bieliznę, oszczędzając przez to w odpowiedni sposób. - - - - A więc: Oszczędzajmy odtąd, używając „mydła Kołłontay".

גענעראַל-פערטרעטער אויף לאָדז:
S. A. Redlic, Łódź, Pomorska 19.

אכטונג ה״ה פריזיערס!
מיין פּערפומעריע-געשעפט איז פערזעהען מיט א גרויסען אויסוואַהל פון פערשידענע הײַנישע און בלומען-וואַסערן צום פּרייז פון 4 זל. א קילאָ, וועזשעטאַל 3 זל., פּיקסין—7.80, ווי אויך אַלער-ליי פריזיער-צובעהער צו קאָנקורענץ-פּרייזען
J. Drukier
האָט אַכטונג
II ZAWADZKA II
קומט און איהר וועט זיך איבערצייגען!

והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת
פאַרוואָס לויפט יעדער אין ביוראָ פּיעטריקאָווער 17?
ואמרת אליו, זאָלסטו איהם זאָגען
— עס איז דעם ביוראָ —
17 פּעטריקאָווער 17
2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 53, וואו מ'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי בימעס לויט'ן אומפּאַרט, קלאַגען, און פּעטיציעס, אויף אַלע שטעדט און מיליץ, אַפּעלאַציעס, אַפּאָזיציעס, אַרזאַלאַניעס, רעקורסען, וועגען פּעמער און קאָמיסאַריאַט-רעשאַנדר, ביטעס וועגען דירה און אויסגאַנג-ראַפּאָרטען און אין אַלע פּאָליציי-בעציקען, שותּפות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראַוויעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.
עצות וועגען מיליטער-ענינים
ווערט ערטיילט דורך אַ מיליטערישען ספּעציאַליסט פון 7-4 אָוו.
רעכטס-קאָנסולענט י. מאַנעלאַ,
פּעטריקאָווער 17, זאַכאָדניאַ 53
שנעל, רעעל און ביליג!

אַנאָנסען - פּרייזען:
פאַר א מיליטער - שורה
טעקסט פּאַגעס 14 גראָשען, פּריוואַט 20 גראָשען, אין טעקסט 40 גר., פּריוואַט 60 גראָשען, נאָך טעקסט 10 גראָשען, פּריוואַט 15 גראָשען. — פאַר פּאָליטיש-גערישטע טעקסטען 100 פּראָצענט טייערער. אויסער דער שטאָט — 30 פּראָצענט טייערער.
אַבאָנעמענטס-פּרייז:
אין לאָדז: א חודש — 5 זלאָטעס, — אויף דער פּראָווינץ: א חודש — 6 זלאָטעס, אין אויסלאַנד מיט 50 פּראָצענט טייערער. — פאַר'ן איינשטעלן און פערענדערן פון די אַנאָנסען איז די רעדאַקציע נישט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען פון 9 ביז 6 אין אָוונט.

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i drukiem „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kacinson